

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΛΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β΄.

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1953

ΑΡΙΘ. 4

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΥΛΙΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Εἰς τὴν ὑλιστικὴν ἐποχὴν ποῦ ζῶμεν, ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὅλαι αἱ ἐνέργειαι μας ζυγίζονται μὲ τὸν ζυγὸν τῆς ὑλικῆς τῶν ἀποδόσεως καὶ τοῦ ὑλικοῦ συμφέροντος. Ἐὰν μία θέσις ἀποφῆρη ὑλικά ὠφελήματα καὶ ἐξασφαλίσῃ ἀνετον διαβίωσιν, θεωρεῖται καλὴ καὶ εὐτυχῆς ἐκεῖνος ποῦ τὴν κατέχει. Ἐὰν ἄλλη θέσις δὲν ἐξασφαλίσῃ αὐτὰ τὰ ὑλικά πλεονεκτήματα, θεωρεῖται κατωτέρα καὶ ὁ κάτοχός της κινεῖ πάντα λίθον, διὰ νὰ ἐπιτύχη βελτίωσιν τῆς θέσεώς του, ὥστε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν χορείαν τῶν ὁμοίων του.

Καὶ ἐφ' ὅσον ταῦτα συμβαίνουν εἰς ἐξωεκκλησιαστικὰς περιοχάς, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποδίδεται μομφὴ εἰς τοὺς σκεπτομένους κατ' αὐτὸν τὸν ἐμπορικόν, οὕτως εἰπεῖν, τρόπον. Ἐὰν τὰ πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς τῶν χρησιμοποιούμενα μέσα δὲν ἀντιμάχωνται πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, δίκαιον εἶναι νὰ ἀναγνωρίζεται εἰς τούτους τὸ δικαίωμα νὰ ἀτενίσουν τὴν ὑλικὴν πλευρὰν τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ τῆς θέσεως ποῦ κατέχουν.

Τὸ πρᾶγμα ὁμως εἶναι ὅπως διόλου διάφορον, ὅταν αἱ θέσεις εἶναι ἐκκλησιαστικαὶ καὶ οἱ κατέχοντες αὐτὰς ἀνήκουν εἰς τὴν ἱεράν χορείαν τοῦ Κλήρου τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, καὶ ἡ διαφορὰ εἶναι οὐσιώδης.

Ἐκεῖ ἡ ἐπιδίωξις θέσεως ἢ ἐπαγγέλματος σκοπὸν ἔχει τὴν ὑλικὴν ἐξασφάλισιν καὶ διαβίωσιν. Ἐδῶ πρόκειται περὶ ἀποστολῆς, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ θεραπεία τῶν ψυχικῶν ἀναγκῶν τῶν χριστιανῶν καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ ἱερέως σύνδεσις τῶν. Ἐκεῖ τὰ μέσα εἶναι ὑλικά καὶ γήινα. Ἐδῶ τὰ μέσα εἶναι πνευματικά καὶ οὐράνια. Ἐκεῖ, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, ἡ ἀτο-

«Ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ».

(Ἐφεσ. 6, 13)

μικὴ ζωὴ δὲν ἐπηρεάζει τὸ ἔργον. Ὁ ἔμπορος π.χ. εἴτε εἶναι πιστὸς εἴτε εἶναι ἄπιστος, δύναται νὰ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἄριστος ἔμπορος. Ἐδῶ ὁμως, ἡ ἀτομικὴ μας ζωὴ, ἀκόμη καὶ αἱ ἐνδόμυχοι σκέψεις μας καὶ τὰ ἐσώτερα φρονήματά μας, ἔχουν ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνεπιστεύθη ἡ Πρόνοια τοῦ Κυρίου. Ποτὲ δὲν θὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ἀποστολὴν του ἱερεὺς ἐμφοροῦμενος ἀπὸ δυσσεβεῖς σκέψεις ἢ ἐκτρεπόμενος εἰς πράξεις ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου του. Ἐπομένως, αἱ ἐκκλησιαστικαὶ θέσεις ἔχουν ἄλλην μορφήν καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα αὐτὸ ὑποχρεούμεθα νὰ τὰς ἀτενίζωμεν.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται πόσον εἶναι λυπηρὸν καὶ τελείως ἀντίθετον πρὸς τὸ φρόνημα τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας τὸ συχνάκις ἐμφανιζόμενον φαινόμενον, νὰ ἐκτιμᾶται θέσις τις ἐκκλησιαστικὴ ἐκ τῶν ὑλικῶν ὠφελημάτων, τὰ ὁποῖα ἀποφέρει. Εἶναι πολὺ σύνηθες τὸ φαινόμενον τοῦτο. Σπανίως ἀκούει τις ἱερέα εὐχαριστημένον ἢ δυσηρεστημένον ἐκ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ποιμνίου του. Ἐὰν εἶναι εὐχαριστημένος ἢ δυσηρεστημένος ἐκ τῆς ἐνορίας του, τοῦτο συμβαίνει, διότι ἡ ὑλικὴ ἀπόδοσις τῶν ἐνοριτῶν του εἶναι μικρὰ ἢ μεγάλη. Πόσον ἡ ἀμαρτωλὴ αὐτὴ ἀντίληψις εἶναι ξένη πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς ὑπερόχου πνευματικῆς μας ἀποστολῆς εἶναι περιττόν, νομίζω, νὰ λεχθῆ. Ὁ Κύριος, ἀποθέτων εἰς τοὺς ὤμους τῶν ἀγίων μαθητῶν τὴν ἀποστολὴν νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον «πάση τῇ κτίσει», τοὺς διέταξε: «Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὀδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ράβδον· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ» (Ματθ. 10, 9—10).

Πάντα τ' ἀνωτέρω, προκαλοῦν σειρὰν ἐρωτημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀπαραίτητον νὰ δοθῆ ἀπάντησις: Πῶς θὰ ἀντικρύσῃ ὁ σύγχρονος ἱερεὺς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του, ἐὰν ἀκολουθήσῃ τὰς ἐντολὰς αὐτὰς τοῦ Κυρίου; Δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος φέρων σαρκίον μὲ πλῆθος ἀπαιτήσεων τροφῆς, ἐνδυμασίας, στέγης; χωρὶς ὑλικὴν ἄνεσιν πῶς θὰ βοηθήσῃ τὰ ἔχοντα ἀνάγκην πνευματικά του τέκνα; Ἡ ἐντολὴ τῆς ὑλικῆς φιλανθρωπίας δὲν ἐδόθη καὶ εἰς τὸν ἱερέα; Πῶς θὰ τὴν ἐκτελέσῃ χωρὶς ὑλικά μέσα;

Ἐν πρώτοις, πρέπει νὰ ἀρθῆ μία παρεξήγησις, τὴν ὁποίαν

«Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου».

(Ἐφεσ. 6, 11)

δυνατὸν νὰ προκαλέσουν αἱ ἀνωτέρω σκέψεις, καὶ τότε ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ τεθέντα ἐρωτήματα εἶναι εὐκόλος.

Δι' ὅσων ἐλέχθησαν δὲν νοεῖται οὔτε ὅτι ὁ ἱερεὺς δὲν ἔχει ἀνάγκας ὑλικάς, οὔτε ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν τούτων. Τοῦτο θ' ἀπετέλει παραγνώρισιν τῆς πραγματικότητος καὶ θὰ ὠδήγει εἰς ἐσφαλμένα συμπεράσματα. Οὔτε ὁ Κύριος ἐστέρησε τὸν ἑαυτὸν Του καὶ τοὺς μαθητάς Του τῶν ἀναγκαίων ὑλικῶν μέσων διὰ τὴν ζωὴν, ἐφ' ὅσον ἦτο καὶ ἀνθρώπος τέλειος, εἶχε δὲ κύκλον ἐπὶ τῆς γῆς ἀποτελούμενον ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ ὑλικὰς ἀνάγκας.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αἱ ἀνωτέρω γραμμαὶ σκοποῦν νὰ τονίσουν, εἶναι ὅτι τὰς ἐκκλησιαστικὰς μας θέσεις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκτιμῶμεν κατὰ τὸ μέτρον τῆς ὑλικῆς των ἀποδόσεως. Διὰ τὸν ἱερέα προέχει τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς θέσεώς μας. Τὸ ὑλικὸν ἀκολουθεῖ. Ἐὰν ἀνατραποῦν αἱ βάσεις αὐταί, τότε μεταβαλλόμεθα εἰς κοινούς ἐπαγγελματίας, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον, οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ, ἀποτελεῖ προδοσίαν τῆς ἀποστολῆς μας καὶ συνεπάγεται φορικτὰς συνεπείας διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας.

Μετὰ τὴν ἀπαραίτητον αὐτὴν διευκρίνισιν, νομίζομεν ὅτι ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ ἐκτιθέμενα ἀνωτέρω ἐρωτήματα εἶναι εὐκόλος. Θὰ συντηρήσωμεν ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας μας. Θὰ ἐπαρκέσωμεν, τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν ἔνοριτῶν μας. Τὰ μέσα θὰ τὰ παράσχη ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὅστις γνωρίζει νὰ ἀμείβῃ τὸν ἄξιον ἐργάτην τοῦ πνευματικοῦ Του ἀμπελῶνος. Ἡμεῖς, διὰ νὰ μὴ ἐκφύγωμεν τοῦ προορισμοῦ μας, θὰ ζητῶμεν «πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ» καὶ τὰ λοιπὰ ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν γῆϊνὴν ζωὴν μας, «προστεθήσεται ἡμῖν» (Ματθ. 6, 33).

Μόνον οὕτω πολιτευόμενοι θὰ ἀποσείσωμεν τὴν βαρεῖαν μομφήν, τὴν ὁποίαν οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀφειδῶς ἐκτοξεύουν κατὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας μας Κλήρου, ὅτι νομίζει «πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν» (Α' Τιμ. 6,6) καὶ ὅτι καρπούμεθα μὲν τὸ ἔριον καὶ τὸ γάλα τῶν προβάτων, ἀλλ' ἀφήνομεν τὸ ποίμνιον «ὡς μὴ ἔχον ποιμένα» (Ματθ. 9,36), ἐρριμένον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρπακτικῶν λύκων, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς αἰρετικῆς προπαγάνδας. Μόνον οὕτω, πορευόμενοι τὴν ὁδὸν τῆς ἀποστολῆς μας, θὰ ἀναδειχθῶμεν «τύποι τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ» (1 Τιμ. 4,12).

«Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα...»

(Ἐφeso. 6, 12)

Μόνον οὕτω, ἐκτιμῶντες τὴν ἐξέχουσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θέσιν μας, θὰ σταθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ἐν καρδίᾳ καθαρᾷ ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως, διὰ νὰ λάβωμεν τὸν στέφανον τῶν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου μας ἀγώνων μας.

Ἄρχιμ. ΤΙΜ. ΧΑΛΟΦΤΗΣ

«ΟΥΑΙ ΜΟΙ, ΕΑΝ ΜΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΩΜΑΙ»

Ἡ φράσις αὐτὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἔχει βάθος καθῶς καὶ σημασίαν οὐχὶ τυχαίαν, καὶ τοῦτο καθίσταται φανερόν ἀπὸ τὸ αὐστηρὸν «οὐαί», μὲ τὸ ὁποῖον ἀρχίζει.

Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ εἶναι πράγματι μία ἀπόδειξις τῆς μεγίστης πνευματικῆς ἀκμῆς τῶν πρώτων χριστιανῶν, ἡ ὁποία διατυποῦται ἐντόνως καὶ ἀντιπροσωπευτικῶς εἰς τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν τοῦ Ἀποστόλου.

Εἶναι γνωστόν, πόσον οἱ πρώτοι χριστιανοὶ ἦσαν ἐμπεποτισμένοι μὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν ζῆλον τῆς διαδόσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐπίστευον βαθέως καὶ ἐφήρμοζον εἰς τὴν ζωὴν των. Εἶναι ἐπίσης γνωστόν, ὑπὸ ποίας τρομερὰς δυσκολίας, ἀντιδράσεις καὶ κινδύνους διέδιδον τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὰς ἀρχάς των. Τίποτε ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ περιστείλῃ ἢ νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀκάθεκτον αὐτὴν ὁρμὴν τοῦ «εὐαγγελίζεσθαι», τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ καθημερινὴ πύκνωσις τῶν τάξεων τῶν πιστῶν.

Εἰς τὴν περίσσειαν αὐτὴν τοῦ ζήλου, καὶ εἰς τὴν φλόγα τῆς καρδίας τοῦ κάθε χριστιανοῦ ὠφείλετο ἡ ταχύτης τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὸ μοναδικὸν εἶδος τῆς ἀκμῆς του νὰ ἀνθέξῃ ἐν μέσῳ διωγμῶν. Ἡ μείωσις, ἀντιθέτως, τοῦ ζήλου τῶν πολλῶν καὶ τῆς πρώτης θερμότητος ἔκαμαν ἀργότερα, ὥστε καὶ ἡ πρώτη ἀκμὴ, μὲ τὰς περιφήμους ἐκδηλώσεις της καὶ τὰ ἀποτελέσματά της, νὰ δώσῃ τὴν θέσιν εἰς τὸν ἀκολουθήσαντα Χριστιανισμόν, τὸν περισσότερον ὀργανωμένον, ὁ ὁποῖος ὁμολογουμένως προσέφερε πλουσίους τοὺς καρποὺς καὶ αὐτός, μὲ τὴν σειρὰν του.

Ἐκτοτε ἔχομεν ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ προσωπικοῦ ζήλου ποιμαινόντων καὶ ποιμαινομένων, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι

«... Ἄλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ αἰῶνος τούτου...»
(Ἐφεσ. 6, 12)

ἀποτέλεσμα τῆς καλῆς ὀργανώσεως. Πολλάκις ὁμως συνέβη, ὥστε νὰ συμβῆ μεγάλη μείωσις τοῦ προσωπικοῦ ζήλου τῶν ποιμαίνοντων καὶ περισσότερον τῶν ποιμαινομένων καὶ τότε ἠκολούθησε παρακμὴ πνευματικῆ, ὀδηγήσασα εἰς τὴν ἀδιαφορίαν ἢ τὴν τυποποίησιν τῶν θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων καὶ εἰς τὴν τυπολατρείαν.

Παρομοίαν κατάστασιν διερχόμεθα καὶ σήμερον, καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἐκδηλα καὶ εἰς τὴν χώραν μας, καὶ περισσότερον εἰς τὰς λεγομένας χριστιανικὰς χώρας του δυτικοῦ κόσμου.

Οὕτω ἔχομεν εἰς τὴν Εὐρώπῃν ἓνα νέον εἶδος «Ἐθνικῶν», οἱ ὁποῖα κατάγονται μὲν ἀπὸ χριστιανούς γονεῖς καὶ ζοῦν εἰς τὸ σύγχρονον χριστιανικὸν περιβάλλον, ἢ ζωήτων ὁμως εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ χριστιανική, συνεπεῖς δὲ αὐτοὶ πρὸς τὴν ζωήτων καὶ τὰς πεποιθήσεις των, ὁμολογοῦν, ὅτι δὲν εἶναι χριστιανοί, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον δὲν ἐβαπτίσθησαν ποτέ των, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς των, παρομοίαν πεποιθήσεων ἀνθρωποὶ, δὲν τοὺς ἐβάπτισαν ὅτε ἦσαν νήπια, ἐνῶ ἄλλων οἱ γονεῖς δὲν προέβησαν εἰς οὐδεμίαν χριστιανικὴν διδασκαλίαν πρὸς αὐτούς, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκλέξουν μόνοι των τὴν θρησκείαν των, ὅταν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ πράξουν τοῦτο.

Εἰς τὴν χώραν μας ὅλος ὁ λαὸς μας ἔχει τὸ χριστιανικὸν χροῖσμα, καὶ ὅλοι φέρομεν τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ ὑπάρχει ὁμως μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι χριστιανοὶ ὡς πρὸς τὴν πίστιν των, τὰς πεποιθήσεις των καὶ τὴν ζωήτων.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, εὐρισκόμενοι ἐν μέσῳ τοιαύτης καταστάσεως, προσευχόμεθα σχεδὸν καθημερινῶς μὲ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου». Εἶναι ὁμως ἱκανὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου μόνη ἢ γνῶσις τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ καθ' ἑνὸς ἐξ ἡμῶν;

Ὅχι βεβαίως, διότι τὰ παραδείγματα τοῦ ζήλου τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων εἶναι πολὺ πλούσια καὶ πολὺ εὐγλωττα, εἰς τὴν σημερινὴν δὲ ἐποχὴν μας, ἰδιαίτερος, ἐκτὸς τῶν παραδειγμάτων αὐτῶν, μᾶς καθιστοῦν ἀναπολογήτους καὶ τὰ καθημερινῶς διδόμενα παραδείγματα τοῦ ζήλου καὶ τῆς δρασεως ὠρισμένων ὁμάδων καὶ ἀτόμων.

«Στήτε οὖν, περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ...»

(Ἐφεσ. 6, 14)

Ἄνθρωποι ἀνήκοντες εἰς ὠρισμένας ἰδεολογίας καὶ κόμματα ἀκόμη, καταβάλλουν κόπους καὶ μόχθους καὶ κάθε δυνατὴν ἐνέργειαν, διὰ νὰ κερδίσουν ἕστω καὶ ἓνα ἢ δύο ὁπαδοὺς εἰς τὰς κοινωνικὰς, οἰκονομικὰς ἢ πολιτικὰς θεωρίας των. Ἡμεῖς οἱ κληρικοὶ ὁμως κάμνομεν τὸ ἴδιον, ἐφ' ὅσον, ἄλλως τε, ἐντὸς τοῦ προορισμοῦ μας ὑπάρχει καὶ ἡ μεγίστη εὐθύνη τοῦ «εὐαγγελίζεσθαι».

Ἐὰν συμβαίη, ὥστε, εὐτυχῶς, νὰ μὴν ἔχωμεν τύψεις συνειδήσεως διὰ παρομοίαν φρικτὴν παράλειψιν, ἀρῶ γε φροντίζομεν, ὥστε οἱ χριστιανοὶ μας καὶ ὅλοι οἱ θερμανθέντες εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου νὰ πλημμυρίζουν μὲ τὸν «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» αὐτὸν ζῆλον διὰ τὸ «εὐαγγελίζεσθαι»;

Ἀπαραίτητον στοιχεῖον τοῦ ζῶντος χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἐνεργητικότης, ἡ ζωτικότης, ἡ ὁποία δὲν τὸν ἀφίνει νὰ ἡσυχάσῃ, ἐὰν καθημερινῶς δὲν χρησιμοποίῃ τὰς παρουσιαζόμενας εὐκαιρίας, ἡ δὲν δημιουργῇ ἀναλόγους εὐκαιρίας, διὰ τὸ «εὐαγγελίζεσθαι».

Εὐνόητον βεβαίως καθίσταται τὸ πόσον περισσοτέρα ζωτικότης εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τοὺς κληρικούς, οἱ ὅποιοι φυσικῶ τῷ τρόπῳ ἔχουν τὴν ἡγεσίαν καὶ τὴν εὐθύνην διὰ τὸ «εὐαγγελίζεσθαι».

Ἐλέχθη εἰς παγκόσμιον χριστιανικὸν Συνέδριον, ὅτι ὁ χριστιανός, ἀξιωματοῦχος ἢ μὴ, πρέπει νὰ ἔχη ἐπαναστατικὴν νοοτροπίαν, συμφώνως μὲ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, «οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν». Ὁ χριστιανὸς ἐπαναστατεῖ κατὰ τοῦ κακοῦ, κατὰ τῆς ἁμαρτίας, κατὰ τῶν ἀδυναμιῶν του, κατὰ τῆς νωθρότητός του καὶ δὲν εὐρίσκει εἰρήνην, ἐὰν καθημερινῶς δὲν «εὐαγγελίζεται».

Ἐπίσης εἰς ἓν βιβλίον κάποιος ἱεροκῆρυξ ἔγραψεν ὅτι, ἤκουε πολλὰς φορὰς πολλοὺς καλοὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς νὰ λέγουν, ὅτι παράδειγμα διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς νωθρότητος διὰ τὸ «εὐαγγελίζεσθαι» εἶναι οἱ σημερινοὶ κομμουνισταί, μὲ τὸν ζῆλον των, τὴν ἐνεργητικότητά των, τὴν ἐπιμονήν των καὶ τὸ ἀκάματον εἰς τὸ νὰ διαδίδουν μετὰ θέρμης τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας βαθεῶς πιστεύουν.

Ὁ ἴδιος ὁμως παρετήρησεν, ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τοῦ παραδείγματος τῶν κομμουνιστῶν, διότι ὑπάρχουν τὰ ἀσυγκρίτως λαμπρότερα παραδείγματα τῶν χριστιανῶν μαρτύρων τῆς ἐπο-

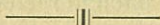
«... Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης».

(Ἐφεσ. 6, 14)

χῆς τῶν διωγμῶν, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ παρερχόμεθα ἔλαφρῶ τῇ συνειδήσει, ἐνῶ οἱ κομμουνισταὶ λαμβάνουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἀξίαν των καὶ φροντίζουν νὰ τὰ μιμηθοῦν καὶ νὰ τὰ ξαναζωντανεύσουν.

Οὕτω λοιπὸν δὲν ἀπομένει παρὰ τὸ «οὐαί», μὲ ὄλην τὴν στυγνότητά του, διὰ τοὺς χριστιανούς, ἀξιωματούχους ἢ μὴ, οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάθε εἶδος πνευματικῆς τροφῆς εἰς τὰς χεῖράς των καὶ δὲν σπεύδουν νὰ εὔρουν τοὺς πεινασμένους καὶ διψασμένους νὰ τοὺς παράσχουν ὅ,τι χρειάζονται διὰ τὴν πείναν τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν δίψαν καὶ δὲν φροντίζουν νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ δίδουν τὴν ἐλπίδα καὶ τὸν Θεὸν εἰς αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ζοῦν «ἄνευ ἐλπίδος καὶ ἄνευ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον».

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

ΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ (*)

Τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ χειραγωγή καὶ ἐπισκοπὴ τῶν πιστῶν ἀναφέρεται γενικώτερον εἰς πάσας τὰς λεπτομερείας καὶ τὰς συνθήκας τοῦ βίου, εἰς πάντα τὰ οἰκογενειακὰ καὶ κοινωνικὰ γεγονότα εἰς πάσας τὰς εὐμενεῖς ἢ δυσμενεῖς τῶν πιστῶν καταστάσεις. Ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ εἶνε ἐνήμερος πάντων τούτων, οὐχὶ μόνον καθαρὸς, ὡς τηλικαύτης ἡξιωμένος διακονίας ἀλλὰ καὶ συνετὸς καὶ ἔμπειρος «καὶ πάντα μὲν εἰδέναι τὰ βιωτικά, τῶν ἐν μέσῳ στρεφομένων οὐχ' ἤττον, πάντων δ' ἀπηλλάχθαι μᾶλλον τῶν τὰ ὄρη κατελιηφότων μοναχῶν», λέγει ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος, προσθέτων ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἱερεὺς ἐρχεται εἰς σχέσεις καὶ πρὸς ἄνδρας καὶ πρὸς γυναῖκας καὶ πρὸς οἰκογενείας καὶ πρὸς πλουσίους καὶ πρὸς πολιτευομένους καὶ δημοσίους ἄρχοντας, «ποικίλος» πρέπει νὰ εἶνε· «ποικίλον δὲ λέγω οὐχ ὑπουλον, οὐ κόλακα, οὐχ ὑποκριτὴν, ἀλλὰ πολλῆς μὲν ἐλευθερίας καὶ παρρησίας ἀνάμεστον, εἰδότα δὲ καὶ συγκατιέναι χρησίμως, ὅταν ἢ τῶν πραγμάτων ὑπόθεσις τοῦτο ἀπαιτῆ, καὶ χρηστὸν εἶναι ὁμοῦ καὶ αὐστηρὸν» (Π. 48, 681). Οὕτω δέ, καλῶς μὲν γινώσκων τὸν κοινωνικὸν καὶ οἰκογε-

(*) Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ. 75.

«... Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης».
(Ἐφεσ. 6, 15)

νειακὸν καθόλου βίον, τὰ πάντα δὲ τοῖς πᾶσι γινόμενος, δι' ἀμέσου συμμετοχῆς ἐν πάσῃ τοῦ βίου περιστάσει, ἐπενεργεῖ εὐεργετικώτατα, χειραγωγῶν καὶ χρησιμοποιοῦν αὐτὴν εἰς ἀγαθὸν καὶ μὴ ἐπιτρέπων τὴν ἐπικράτησιν τοῦ κακοῦ.

Ὁφείλει δὲ νὰ προλαμβάνῃ τοῦ κακοῦ τὴν διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν, διότι, κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, «δύσληπτον μὲν τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ὥσπερ καὶ πῦρ ὕλη τῇ ὑγροτέρῳ· ἔτοιμοι δὲ πρὸς τὴν τοῦ κακοῦ μετουσίαν οἱ πλείστοι καὶ ἐπιτήδαιοι, καλάμη τις πρὸς σπινθῆρα οἶμαι καὶ ἄνεμον, ραδίως ἔξαπτομένη καὶ δαπανωμένη διὰ ξηρότητα· θάττον γὰρ ἂν τις ὀλίγης κακίας μεταλάβοι πλουσίως ἢ ἀρετῆς βαθείας κατὰ μικρόν. Ἐπεὶ καὶ μέλιτι μὲν μικρὸν ἀψίνθιον ὡς τάχιστα μεταδίδωσι τοῦ πικροῦ, μέλι δὲ οὐδὲ τὸ διπλάσιον ἀψίνθιω τῆς ἑαυτοῦ γλυκύτητος· καὶ μικρὰ μὲν ὑποσπασθεῖσα ψηφίς ποταμὸν ὅλον ἐλκύσειεν ἂν ἐπὶ τὸ πρᾶνές, ἐπισχεῖν δὲ ἢ ἀνακόψαι μόλις ἂν δυναθεῖη καὶ τὸ καρτερώτατον ἔρυμα» (Π. 35, 421). Ταῦτα καλῶς γινώσκων ὁ ἱερεὺς καὶ ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, οὐδέποτε θὰ παραμελήσῃ τὴν καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ, ὕψ' οἰανδήποτε κἂν παρουσιασθῇ τοῦτο ἐν τῇ κοινῶνι μορφῇ. Εἶνε δὲ τοσοῦτον καταφανές καὶ πρόδηλον τὸ καθῆκον τοῦτο, ὥστε πολλάκις, καὶ ἄκων ἐὰν ὀλιγορήσῃ, ἀφορμὰς παρέχει κατηγορίας καθ' ἑαυτοῦ ἀπὸ μέρους τῶν ποιμαινομένων, ὁπότε βεβαίως ἀνεξικακῶς καὶ πρᾶως ὀφείλει νὰ φέρῃ τὸν ψόγον (Π. 62, 669), ὡς παρὰ τέκνων φιλιτάτων αὐτῷ καὶ οἰκείων προερχόμενον. Καθῆκον δ' ἔχει ὁ ἱερεὺς νὰ διαδίδῃ μὲν παρὰ τῷ λαῷ τὴν ἀληθῆ τῷ χριστιανισμοῦ διδασκαλίαν, νὰ καταπολεμῇ δὲ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς, μετὰ πάσης συνέσεως προφυλάσσων τὸ ποίμνιον ἀπὸ πάσης ψευδοῦς καὶ ἀνατρεπτικῆς τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ διδασκαλίας. Ὁ χαρακτήρ τοῦ πολέμου καὶ τῶν πολεμίων τῆς θρησκείας θὰ διακανονίζῃ ἐκάστοτε τὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας δρᾶσιν αὐτοῦ καὶ τὴν μέριμναν, ἵνα μὴ κακόδοξός τις θεωρία, ὑποῦλως ἢ φανερώς παρεισδύσασα, ἐπικρατήσῃ καὶ διαφθείρῃ αὐτὸν (Π. 48, 665). Ἐνθυμῆται δὲ πάντοτε τὸ τοῦ Γρηγορίου Θεολόγου «κρείττων ἐπαινετὸς πόλεμος εἰρήνης χωριζούσης Θεοῦ» (Π. 35, 488).

Εἰδικώτερον, ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, διότι ἐκ τῆς παραμέλησεως αὐτῆς ἐκπηγάσουσιν οἱ μέγιστοι τῶν ἠθικῶν κινδύνων τῆς κοινωνίας (Π. 42, 585). Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐπιβάλλεται

«Ἐπὶ πᾶσιν, ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σέσαι».

(Ἐφεσ. 6, 16)

ὡς ὑψίστη ἠθικὴ ἀνάγκη τοιαύτη περὶ τῆς νεολαίας πρόνοια, διὰ τῆς ἐν ταῖς σχολαῖς ἐπιμελοῦς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων καὶ διὰ τῆς κατηχητικῆς διδασκαλίας ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, διὰ τῆς καθοδηγίας, τέλος, αὐτῆς πρὸς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν εὐλαβίῃ ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Πᾶν δὲ κοινωνικόν, ζήτημα ἔχον μάλιστα σχέσιν πρὸς τὸν θρησκευτὸν καὶ ἠθικὸν βίον, δέον ν' ἀπασχολῆ σοβαρῶς καὶ σπουδαίως τὸν ἱερέα, δυνάμενον δι' ἀγαθῆς ἐπιδράσεως νὰ παραγάγῃ τὴν ἀρμόζουσαν κοινὴν γνώμην πρὸς τὴν πρέπουσαν ἐπίλυσιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου δέον νὰ στρέφεται πάντοτε περὶ τὴν σύγχρονον τῆς ζωῆς πραγματικότητα (Π. 51, 358), σύγχρονα κοινωνικὰ ζητήματα καὶ προβλήματα οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἀλλὰ καὶ ἔτι προσφορώτερον ἐκτὸς τοῦ ναοῦ δέον νὰ ἐξετάζονται καὶ ἐπιλύονται ὑπὸ τοῦ ἱερέως. Σκοπὸς δὲ τούτου ἔστω ἡ μεταγγίσις τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ὡς ζωτικῆς καὶ ἀναπλαστικῆς δυνάμεως εἰς τὴν καθόλου κοινωνικὴν καὶ οἰκογενειακὴν ζωὴν, ἡ χειραγωγία καὶ προσαρμογὴ τῆς ζωῆς ταύτης πρὸς τὸ ἰδεῶδες καὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ χριστιανισμοῦ τελειότητα. Ἐν τῇ τοιαύτῃ αὐτοῦ δράσει ὁ ἱερεὺς θὰ χρησιμοποίησῃ οὐ μόνον τὸ κήρυγμα αὐτοῦ τὸ προφορικόν, ἀλλὰ καὶ γραπτῶς θὰ μεταδώσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ τὰς σκέψεις διὰ δημοσιευμάτων, διὰ περιοδικῶν, διὰ συγγραμμάτων, δι' εὐρυτέρας διαπλώσεως τῆς ἀληθείας ἐν δημοσίαις διαλέξεσιν ἐν ὁμηγύρεσι, ἐν παντὶ καταλλήλῳ τόπῳ καὶ διὰ παντὸς μέσου ἀρμόζοντος.

Καρπὸς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον εἶνε, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἢ ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις μεγάλην, εὐτυχῶς, καὶ παρ' ἡμῖν λαβοῦσα τὴν ἐπίδοσιν ἀρετῆς τῆς φιλανθρωπίας διὰ διαφορῶν καθιδρυμάτων, οἷον νοσοκομείων, ὀρφανοτροφείων, πτωχοκομείων καὶ ἄλλων. Ταύτης δὲ ὀφείλει νὰ πρωτοστατῇ ὁ ἱερεὺς, τοὺς κρατίστους αὐτοῦ καταβάλλον μόχθους ὑπὲρ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην βοήθειας καὶ προστασίας, αὐτὸς ἐκ τῶν ἑαυτοῦ παρέχων καὶ ἐν τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ καλλιεργῶν καὶ ἀναπτύσσων τὴν ὑψίστην ἀρετὴν τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἐλεημοσύνης. Διὰ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν φιλανθρωπικῶν αὐτοῦ καθηκόντων ὁ ἱερεὺς παρίσταται ἄγγελος παρήγορος, ἀπομάσσων τὰ δάκρυα τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν, παραμυθούμενος τοὺς ὀδυρομένους, γενναῖον καθιστάμενος αὐτῶν στήριγμα, ἀληθῆς κηδεμὸν καὶ προστάτης. Τῆς παραμυθίας τοῦ ἱερέως ἔχουσιν ἀνάγκην

«Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε...»

(Ἐφ. 6, 17)

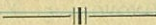
καὶ οἱ νοσοῦντες, ὁ δὲ Γρηγόριος Θεολόγος, εἶπε περὶ τοῦ Μ. Βασίλειου, ὅτι τῆς περὶ τὴν Ἐκκλησίαν κηδεμονίας καὶ προστασίας πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα ὑπῆρξαν, οἷον παρηρσία πρὸς ἄρχοντας, διαφορῶν λύσεις, προστασαίαι τῶν δεομένων, αἱ μὲν πλείους πνευματικαὶ οὐκ ὀλίγαι δὲ καὶ σωματικαί, ἐξαιρέτως ὁμως ἡ περὶ τοὺς νοσοῦντας μέριμνα. Δι' αὐτοὺς καὶ ἴδιον καθίδρυμα, πρὸς τοῖς λοιποῖς φιλανθρωπικοῖς, εἶχεν ὁ μέγας ἱεράρχης καὶ ὡς ἀδελφοὺς αὐτοὺς ἡσπάζετο, «τὸ προσιέναι τοῖς σώμασιν ἐπὶ θεραπείᾳ διὰ τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας τυπῶν καὶ φθειγγομένη καὶ σιωπῶσα παραίνεσις» (Π. 35,580). Εὐνόητον δ' ὅτι ὁ ἱερεὺς τὴν νόσον τῶν ἐπὶ μέρους πιστῶν δύναται καὶ ὡς ἠθικὴν εὐκαιρίαν νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς διόρθωσιν τοῦ βίου καὶ τῆς προσηκούσης νοουθεσίας. Καὶ κινδύνου ἔτι προκειμένου ὀφείλει νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ παραμυθῆσῃ τὸν νοσοῦντα, ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου παράσῃ αὐτῷ τὴν δέουσαν διὰ τῆς πίστεως ἐνίσχυσιν, τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν, τὴν κοινωνίαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

«Καθ' ἕκαστον τῶν ἀρχομένων ἰδίας κέκτηται φροντίδας» ὁ ἱερεὺς (Π. 48, 649), ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς πνευματικῶς ἀρχομένοις ὑπάγονται καὶ οἱ τὰ κοινὰ διέποντες, διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν καθῆκον ἔχει νὰ ἐπιστατῇ, πάντοτε ἔχων ἐν νῷ ὅτι, ὡς ἐμπιστευμένος τὴν φυλακὴν τῆς ποιίμνης τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν τήρησιν τῶν θείων νόμων ἐγκεχειρισμένος, οὐ μόνον θυμοῦ καὶ δειλίας καὶ ἀλαζονίας καὶ δοξομανίας καὶ ἀπεχθείας καὶ φόβου καὶ κολακείας δέον νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένος, ὅπως μετὰ συμμετρίας πάντοτε κολάζῃ τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἀλλὰ καὶ ὀφείλει τῶν θείων νόμων ὑπερμαχεῖν καὶ τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ ὑποῦ πάντοτε κρατεῖν (Π. 50, 543). Οὕτω θὰ δείξῃ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς καὶ τοὺς πολιτικούς ἀρχοντας, «ὅτι τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν γῇ πραττομένων κυριώτατος ἐπίτροπος ὁ τὴν ἱερωσύνην λαχὼν τοῦ τὴν ἀλουργίδα ἔχοντός ἐστι καὶ χρὴ τῆς ἐξουσίας ταύτης τὸ μέγεθος μὴ ἐλαττοῦν, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς ἐξίστασθαι πρότερον ἢ τῆς αὐθεντίας, ἣν ὁ Θεὸς ἄνωθεν ταύτῃ συνεκλήρωσε τῇ ἀρχῇ» (Π. 50,547). Καὶ οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐξ ἴσου ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπισκοπῆς καὶ πνευματικῆς τοῦ ἱερέως ἐπιστασίας, μάλιστα οἱ ἐγκληματαῖαι, οἵτινες, μετὰ τὰ κατάφωρα τῆς ἁμαρτίας ἀποτελέσματα, καταλλήλῳ τῷ τρόπῳ δύνανται ν' ἀχθῶσιν εἰς μετάνοιαν καὶ διόρθωσιν.

«... Καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ρῆμα Θεοῦ».

(Ἐφεσ. 6, 17)

Ὡστε, ἐν τῷ κυβερνητικῷ καὶ κατ' ἐξοχὴν ποιμαντορικῷ αὐτοῦ ἔργῳ ὁ ἱερεὺς, ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, καθήκον ἔχει νὰ μεριμνᾷ οὐ μόνον περὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν τῶν κατὰ μέρος καὶ τοῦ συνόλου τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑλικῶν ἔτι ἀναγκῶν αὐτῶν, περὶ παντὸς αὐτῶν, μικροῦ ἢ μεγάλου, ζητήματος, ἐν πάσῃ τοῦ βίου περιπτώσει καὶ ἐν πάσῃ καταστάσει, ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ καὶ κοινωνικῇ θέσει καὶ τάξει, ὀφείλει νὰ εἶνε ὄλος ὀφθαλμὸς τὰ πάντα ὁρῶν καὶ μηδὲν παρορῶν (Π. 48, 655-660. 78, 281. 897). Ὡς καλὸς ποιμὴν καὶ κηδεμὼν τῶν πιστῶν, καθ' ἅπαντα τὰ στάδια τῆς ζωῆς, ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ τάφου, καθαγιαζὼν καὶ φωτίζων, προστατεύων καὶ παραμυθούμενος, εἶνε ὁ ἱερεὺς ὁ ἠθικὸς καὶ πνευματικὸς πατὴρ καὶ ἐπίσκοπος ἐν τε τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, ἀντιπρόσωπος τοῦ οὐρανοῦ Βασιλέως, βασιλικὴν ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ψυχῶν, δεσμῶν ἢ λύων αὐτάς (Ματθ. 18,18), ζῶν τέλος τὴν ζωὴν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ ἐν πάσαις αὐτῆς ταῖς ἐκφάνσεσι. Ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψει ὁ ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος ἔλεγεν, «ὥσπερ κοινὸς ἐστὶ πατὴρ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης ὁ ἱερεὺς· πάντων τοίνυν ἄξιον αὐτὸν κήδεσθαι, καθάπερ καὶ ὁ Θεός, ᾧ ἱεραῖται» (Π. 62, 529).

ΑΙ ΑΓΙΑΙ ΓΡΑΦΑΙ ΜΑΣ

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Β'.

Εἰς τὸ δευτέρον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Μάρκον ἀγίου Εὐαγγελίου περιέχονται τὰ ἑξῆς: 1) Στίχ. 1-2, ἡ θεραπεία παραλυτικοῦ ἐν μιᾷ οἰκίᾳ τῆς Καπερναούμ. 2) Στίχ. 13-22, ἡ κλήσις τοῦ τελῶνου Λευὶ (Ματθαίου) καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐν τῇ οἰκίᾳ του δεξιῶσαν σχετικὴ συζήτησις πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους. 3) Στίχ. 23-28, τὸ ἐπεισόδιον τῆς ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου διὰ τῶν «σπορίμων» διαβάσεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ ἡ πρὸς τοὺς Φαρισαίους περὶ τοῦ Σαββάτου συζήτησις.

Ἐκ τῶν ἀξιοσημειώτων χωρίων τοῦ κεφαλαίου τούτου ὑπογραμμίζομεν τὰ ἑξῆς:

α') «Ὁὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κα-

«... Προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προοκαρτερήσει καὶ θεήσει...»

(Ἐφεσ. 6, 18)

κῶς ἔχοντες. Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν» (στίχ. 17). Τὴν ἰδέαν ταύτην ἐκτενέστερον ἀναπτύσσει ὁ Κύριος διὰ τῶν ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίῳ (ιε' 1·31) διασωθεισῶν παραβολῶν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου, τῆς ἀπολεσθείσης δραχμῆς καὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ὅπου δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ εἶρη παραστατικώτατα διαγραφομένην τὴν εὐσπλαγγίαν καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ. Παρομοίας σημασίας εἶναι καὶ τὸ ἐπεισόδιον τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ζακχαίου, ὅπερ διέσωσεν ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (ιθ' 1·10) καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος εἶπεν, «ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός», καθὼς καὶ τὸ ἐπεισόδιον τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω ἁμαρτωλῆς γυναικὸς καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Φαρισαίων προσαχθείσης εἰς τὸν Κύριον ἄλλης ἁμαρτωλῆς. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τελευταίου τούτου ἐπεισοδίου ὁ Κύριος εἶπε τὸ περίφημον «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω».

β') *Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἔστι νηστεύειν;*» (Στίχ. 18). Εἶναι ἀξιοπαρατήρητος ἡ παρομοίωσις τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ πρὸς «υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος», υἱοὺς τῆς χαρᾶς, δηλαδή. Πρὸς «γάμον», δὲ καὶ πρὸς «χαρὰν» παρωμοίωσε καὶ ἄλλοτε εἰς παραβολὰς Του ὁ Κύριος τὸ ἔργον τῆς θείας Οἰκονομίας. Χαρακτηριστικὰ ταῦτα τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν περὶ τῆς θρησκείας Του, ὡς θρησκείας τῆς χαρᾶς. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου, εἰς τὸ ὅτι, ἀλλοῦ θέτουν οἱ πιστοὶ τὸ κέντρον, τὴν πηγὴν, τῆς ἰδικῆς των χαρᾶς. Αὐτὴν δὲ τὴν πηγὴν—τὴν ἀπὸ τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ λύτρωσιν—ἀπεκάλυπεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου Του.

γ') «Οὐδεὶς βάλλει νέον οἶνον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον» (στίχ. 22). Ἀνάγκη πλήρους, ὀριστικῆς καὶ γενικῆς ἀνακαινίσεως. Ἡ πραγματικὴ ἀλλοίωσις, τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον, δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῶν συμβιβασμῶν. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἀπόλυτος εἰς τὰς ἀπαιτήσεις Του καὶ ὁ πιστὸς ὀφείλει νὰ ἔχη συνείδησιν τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς «καινῆς διδαχῆς» πρὸς τὸν «παλαιὸν ἄνθρωπον» τῆς ἁμαρτίας.

δ') «Τὸ Σάββατον, διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο οὐχὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον» (στίχ. 28). Καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις

«Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣν Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν, στήκατε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχσεσθε». (Γαλάτ. 5, 1)

ἐμπράκτως καὶ διὰ τοῦ λόγου ὁ Κύριος κατέδειξε τὴν μωρίαν τῶν δουλικῶς λατρευόντων τοὺς ξηροὺς τύπους εἰς βάρος τῆς οὐσίας τοῦ «πνεύματος καὶ τῆς ἀληθείας», δι' ὧν πράγματι λατρεύεται ὁ Θεός. (Πρβλ. θεραπείαν συγκυπτούσης, θεραπείαν παραλυτικοῦ ἐν τῇ Βηθεσδά, συνομιλίαν μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος κ. ἄ.). Ἡ χριστιανικὴ περὶ τῶν τύπων ἀντίληψις εἶναι, ὅτι οὗτοι εἶναι προωρισμένοι νὰ ἐξυπηρετοῦν ὑψηλότερόν τινα προορισμόν, τὴν οὐσίαν, καὶ ὅτι ἄνευ αὐτῆς τῆς οὐσίας, οἱ τύποι εἶναι δουλεία, μὴ ἔχουσα θέσιν εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Χρειάζεται ὅμως προσοχή, ὥστε κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων νὰ μὴ περιπέσωμεν εἰς ὑπερβολὰς οὔτε πρὸς τὸ ἀντίθετον ἄκρον.

Ἐπίσης ἄξια ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι τὰ ἑξῆς σημεῖα τῶν διηγήσεων τοῦ κεφαλαίου τούτου :

Ἡ συμπεριφορὰ, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἀντιμετώπισε τὴν ὑποκρισίαν τῶν παραμονευόντων Γραμματέων εἰς τὸν οἶκον τῆς Καπερναοῦμ, μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν χρειάζεται ἐπιείκεια ἐκεῖ, ὅπου εἶναι προφανές, ὅτι ἡ εὐσέβεια χρησιμεύει ὡς ἀπλῆ πρόφασις καὶ ὡς εὐσχημον προσωπεῖον διὰ ἐπιδιώξεις κάθε ἄλλο παρὰ εὐσεβεῖς.

Τοῦναντίον, ἡ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν παραλυτικὸν καὶ ἡ πρὸς τὸν τελώνην Λευὴν συμπαθῆς τοῦ Κυρίου διάθεσις διδάσκει τὴν πρὸς τοὺς πίπτοντας συγκατάβασιν καὶ εὐπλαγχνίαν καὶ καταδικάζει τὴν ὑπεροπτικὴν στάσιν τῶν θεωρούντων ἑαυτοὺς δικαίους καὶ μὴ δεχομένων καμμίαν ἐπιείκειαν διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Χάριν τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος, ὁ Κύριος εἶπε τὴν παρὰ τῷ Λουκᾷ διασωθεῖσαν γνωστὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦ «σπορίμων» δὲν πρέπει νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ὑπερβολικὴν ὡς πρὸς τοὺς τύπους ἐλευθεριότητα, διότι, καὶ μὲν δύναται ἡ ἀνάγκη νὰ δημιουργήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς καταλύσεως ἐνὸς τύπου, ἀλλὰ χρειάζεται πολλὴ περίσκεψις ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνάγκης, πολλοὶ δὲ χριστιανοὶ διαβλέπουν ἀνάγκην καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει, παρὰ μιὰ ἀπλῆ ὀκνηρία πρὸς αὐτοπειθάρχησιν καὶ μιὰ ὑποσυνείδητος διάθεσις ἀποδοχῆς κάποιου πειρασμοῦ.

Ε.

«Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη». (Γαλάτ. 5, 6)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΛΑΤΡΕΙΑΝ

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Μία ἀπὸ τὰς ἐκφραστικωτέρας καὶ τὰς διδακτικωτέρας ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ὁ Ἑσπερινός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸν «πρόλογον» τῆς ὅλης ἡμερονοκτίου ἐκκλησιαστικῆς λατρείας. Ἡ ὥραία αὐτὴ ἀκολουθία ἐθεσπίσθη ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ σιγά-σιγά ἐξειλίχθη εἰς τὸν σημερινόν της τύπον. Ὁ Ἑσπερινὸς τελεῖται, ὡς γνωστόν, πρὸς τὸ βράδυ συνήθως, ἐκτὸς μερικῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπεκράτησε νὰ τελεῖται τὸ πρωί.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡμέρας, ἢ ὅποια τελειώνει μὲ αὐτόν, Τὸν παρακαλοῦμεν διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ καιροῦ τῆς νυκτός, προπαρασκευαζόμεθα διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῶν ἱερῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάμνησιν τελοῦμεν κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, καὶ κάμνομεν εἰδικήν, ὡς εἴπωμεν, σειρὰν ἐποικοδομητικῶν σκέψεων ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τῆς εἰς τὸν κόσμον ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἀποτελεῖται ὁ Ἑσπερινὸς ἀπὸ ψαλμούς, εὐχὰς καὶ ἕσματα, ἀρχεται δὲ μὲ τὸ σύννηθες εἰς ὅλας τὰς μὴ μυστηριακὰς τελετὰς «Εὐλογητὸς ὁ Θεός...» καὶ τελειώνει, ὅπως ὅλαι αἱ ἀκολουθίαι, μὲ τὸ «Δι' εὐχῶν...».

Μετὰ τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεός», ὁ λαὸς καλεῖται τρεῖς εἰς προσκύνησιν τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ («Δεῦτε προσκυνήσωμεν...») καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ 103ου ψαλμοῦ, ὅστις λέγεται «προοιμιακός», διότι μὲ αὐτὸν προοιμιάζεται καὶ ὁ Ἑσπερινὸς καὶ ὅλη ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀρχομένη σειρά τῶν καθημερινῶν ἀκολουθιῶν. Διὰ τοῦ ψαλμοῦ τούτου, εὐλογεῖται ὁ Θεός, ὁ δημιουργὸς τοῦ παντός καὶ τονίζεται ἡ θεία πανσοφία, ἢ ὅποια φαίνεται εἰς τὸν προσεκτικὸν παρατηρητὴν τῆς φύσεως. Ὁ Διάκονος, ἔπειτα, προσκαλεῖ τοὺς συμπροσευχομένους χριστιανούς νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν εἰρήνην καὶ ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀτόμων καὶ τῆς κοινωνίας καὶ ὁ ἱερεὺς δοξάζει ἐκφώνως τὴν Ἁγίαν Τριάδα, δίδων τέρμα τοιουτοτρόπως εἰς τὰς εὐχὰς τοῦ «Λυχνικοῦ», τὰς ὁποίας ἀναγινώσκει ἐν τῷ μεταξὺ μυστικῶς ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Οἱ χοροὶ ψάλλουν, μετὰ ταῦτα, τοὺς ψαλμοὺς 140ὸν, 141ον, 129ον καὶ 116ον μετὰ τῶν «τροπαριῶν» τῆς ἡμέρας ἢ τῆς ἑορτῆς, τὰ ὅποια λέγονται «Στι-

«Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ».

(Γαλάτ. 5, 9)

χηρά», διότι ψάλλονται μεταξύ τῶν δέκα ἢ τῶν ἕξ τελευταίων στίχων τῶν ἀνωτέρω ψαλμῶν.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν στιχηρῶν ψάλλεται τὸ δοξαστικὸν τῆς ἑορτῆς καὶ τὸ «Θεοτοκίον» ἥτοι ἄσμα, ἐν τῷ ᾧ οἱ πιστοὶ γίνεται ἰδιαίτερος λόγος περὶ τοῦ ῥόλου, τὸν ὁποῖον ἔπαιξεν ἡ Θεοτόκος εἰς τὸ μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ «Θεοτοκίου» γίνεται ἡ «Εἴσοδος», προπορευομένων λαμπάδων καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ Κλήρου μετὰ θυμιατοῦ, ἢ μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς ὠρισμένας ἑορτάς. Καλοῦνται οἱ πιστοὶ νὰ σταθοῦν «ἄρθοι» καὶ ψάλλεται ὁ ἀρχαιότατος ὕμνος «Φῶς Ἰλαρόν...». Διὰ τοῦ ὕμνου τούτου δοξάζεται ἡ Ἁγία Τριάς, καὶ ἰδιαίτερος τὸ δεύτερον Αὐτῆς Πρόσωπον, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὸ «Ἰλαρόν» καὶ γλυκὺ φῶς τῆς δόξης τοῦ ἀθανάτου «Πατρός», διότι τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔλευσιν ὑπενθυμίζει κυρίως ἡ στιγμή τῆς «Εἰσόδου».

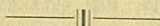
Μετὰ τὴν εἴσοδον, ψάλλεται τὸ «Προκείμενον», ἥτοι ὠρισμένους ψαλμικὸς στίχος δι' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ ἀναγινώσκονται κατὰ τὰς ἑορτάς τρεῖς σχετικαὶ περικοπαὶ ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν γίνεται «ἐκτενής» δέησις ὑπὸ τοῦ Διακόνου· ἀπαγγέλλεται ἡ ὠραία ἱκετήριος εὐχὴ «Καταξίωσον, Κύριε...», διὰ τῆς ὁποίας ζητοῦμεν νὰ διέλθωμεν τὴν ἐσπέραν ἀναμάρτητον· καλοῦνται καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Διακόνου οἱ πιστοὶ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Θεὸν «τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα» καὶ εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς διὰ τοῦ «Εἰρήνη πᾶσι», μεθ' ὃ εὐχεται μυστικῶς—ἐν ᾧ ὅλοι κλίνουν τὰς κεφαλὰς, κατὰ προτροπὴν τοῦ Διακόνου—ὅπως διαφυλαχθοῦν οἱ πιστοὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν καὶ τὴν ἐπερχομένην νύκτα ἀπὸ κάθε κακόν, καὶ, μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν ἐκφώνησιν «Εἶη τὸ κράτος τῆς Βασιλείας Σου εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον...», οἱ χοροὶ ψάλλουν τὰ ὑπόλοιπα τρία ἢ τέσσαρα ἄσματα τῆς ἑορτῆς, τὰ λεγόμενα «Ἀπόστιχα» μετὰ τοῦ Δοξαστικοῦ καὶ τοῦ Θεοτοκίου των.

Ἄφ' οὗ καὶ ἡμεῖς ἠξιώθημεν νοερώς νὰ ἴδωμεν τὴν σάρκωσιν τοῦ Λυτρωτοῦ, ἀπαγγέλλομεν τώρα τὴν προσευχὴν τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου, «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα...», μετ' αὐτὴν δὲ λέγομεν «Ἅγιος ὁ Θεὸς... Παναγία Τριάς... Πάτερ ἡμῶν...» καὶ, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἱερέως «Ὅτι σου ἐστὶν ἡ βασιλεία...», ψάλλεται τὸ «Ἀπολυτίκιον», ἥτοι τὸ τελευταῖον ἄσμα τῆς ἑσπερινῆς ἀκολουθίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ συντομω-

«Ὁ δὲ ταράσων ἡμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾗ».
(Γαλάτ. 5, 10)

τάτην περίληψιν τῆς ὑποθέσεως τῆς ἑορτῆς ἢ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ μνημονευομένου ἁγίου καὶ γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἢ «Ἀπόλυσις», κατὰ τὴν ὁποίαν δοξάζει ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ὅλης, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ τὴν δοθεῖσαν εὐκαιρίαν πρὸς προσευχὴν καὶ παρακαλεῖ διὰ τελευταίαν φορὰν, ὅπως «ἐλεήσῃ καὶ σώσῃ» τοὺς εἰς Αὐτὸν πιστεύοντας διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου, τοῦ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἐγκωμιασθέντος ἁγίου καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἁγίων.

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

(Ἐκ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ Διευθύνσεως τοῦ Θ. Κηρύγματος παραχωρηθέντος ὑπὸ τῶν Ἱεροκηρύκων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ὁμιλητικοῦ ὕλικου.)

1ον

Γ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν (τὸ κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ)

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ».

Τὸ ἱερὸν σύμβολον ποῦ προσκυνούμεν σήμερον ἀποτελεῖ ζωντανὸν καὶ αἰώνιον κήρυγμα. Τὸ κήρυγμα Ἐκείνου ποῦ ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

α'.

«Ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν». Ἐκαστος νὰ κηρύξῃ πόλεμον, ἕως ὅτου νικήσῃ καὶ ἀποβάλλῃ καὶ ἀπαρνηθῇ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον, τὸν κακὸν ἑαυτὸν του, τὰς κακὰς του ἕξεις καὶ συνηθείας, ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ κακὸν παρελθόν του. Τὸ κήρυγμα τοῦτο τῆς αὐταπαρνήσεως εἶναι μέγα καὶ βασικόν, διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς καινούργιος ἄνθρωπος, «καινὴ ἐν Χριστῷ κτίσις».

β'.

«Ἀράτω τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ». Νὰ σηκώνῃ καθ' ἡμέραν τὸν σταυρὸν. Σταυρὸς θλίψεως σήμερον, ἀσθενείας αὔριον, συκοφαντίας ἢ ἄλλης δυσκολίας καὶ ἀτυχημάτων τῆς ζωῆς, εἶναι ὁ σταυρὸς ποῦ παρουσιάζεται εἰς κάθε ἕνα... Μὴ ἀποκάμῃς καὶ μὴ δειλιῖς ἐμπρὸς εἰς τὸν σταυρὸν. Ἀνάλαβέ τον ἁγὸν

«Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός».
(Γαλάτ. 5, 17)

γυστα καὶ σήκωσέ τον, ὅπως ὁ Χριστός. Θὰ σέ βοηθήσῃ καὶ ὁ ἴδιος.

γ'.

«Σῶσε τὴν ψυχὴν σου». Ὅσον εἶναι πολύτιμον ἀγαθὸν ἢ ψυχὴ, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἰσοφαρίζῃ ὁ κόσμος ὅλος, τόσον διατρέχει κινδύνους. Ἡ σωτηρία τῆς, ἐπομένως, εἶναι φλέγον ζήτημα διὰ τὸν χριστιανόν. Γιὰ κανένα ἄλλο πράγμα δὲν πρέπει νὰ δεικνύωμεν τόσον ἐνδιαφέρον, οὔτε διὰ τὸν κόσμον ὅλον, ὅσον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας. Ἡ προσοχὴ μας καὶ ἡ διαρκὴς φροντίς μας εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, διὰ τὴν ψυχὴν μας καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς.†

Τὰ μεγάλα κέρδη βγαίνουν μὲ μεγάλους κόπους καὶ πόνους. Ἔτσι καὶ ἐδῶ· τὸ μέγιστον, ἢ ψυχὴ μας, δηλαδή, θὰ σωθῇ μὲ τοὺς κόπους τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοὺς πόνους τῶν σταυρῶν μας.

2ον

Δ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν (Ἡ νεότης τὸ μῆλον τῆς ἔριδος)

«Διδάσκαλε ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον».

Ἄν τὴν νεότητά ζητοῦν νὰ τὴν ἔχουν μὲ τὸ μέρος των οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἔθνων καὶ τὰ διάφορα κοινωνικά συστήματα, πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν των, περισσότερο ζητεῖ νὰ τὴν κτακτῆσῃ τὸ κακὸν πνεῦμα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ποῦ τὴν διατηρεῖ ἐλευθέραν καὶ εὐτυχῇ.

α'.

«Διδάσκαλε... ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον». Τοῦτο τὸ πνεῦμα ἔχει καὶ σήμερον στήσῃ παντοῦ εἰς τὴν κοινωνίαν παγίδας, διὰ νὰ συλλάβῃ, εἰ δυνατόν, ὅλους τοὺς νέους καὶ νὰ τοὺς κάμῃ ὁμοίους πρὸς ἐκεῖνον.

Παγίδες μὲ ψευδεῖς θεωρίας καὶ διδασκαλίας. Παγίδες πλάνης καὶ ψεύδους, ποῦ ἐμπνέει τὸ κακὸν πνεῦμα. Παγίδες μὲ θέλητρα διαφόρων ἀμαρτωλῶν πράξεων. Καὶ οἱ συλλαμβανόμενοι εἰς τὰς παγίδας αὐτὰς κατανοῦν χειρότεροι ἀπὸ τὸν νέον τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως.

β'.

«Διδάσκαλε ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ». Ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν προσέγγισις τῆς νεότητος: α) Τὴν προφυλάσσει, διὰ νὰ μὴ ἐκτραπῇ τῆς ἠθικῆς. β) Ἐκτραπεῖσαν, τὴν σωφρονίζει, ὑποδεικνύουσα τὸν τρόπον τῆς ἐπιστροφῆς καὶ σωτηρίας. γ) Τὴν καθιστᾷ πρόξενον οἰκογενειακῆς, κοινωνικῆς καὶ ἔθνικῆς εὐτυχίας.

«Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια».

(Γαλάτ. 5, 22)

Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία ὀφείλει τόσα εἰς τοὺς χριστιανοὺς νέους ποὺ ἐθυσίασαν τὴν ζωὴν των χάριν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία μαρτυρεῖ τόσα διὰ τοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἀητητῆτους νέους τοῦ Χριστοῦ (μάρτυρας), οἱ ὅποιοι μὲ τὸν μαρτυρικὸν των θάνατον συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἶναι εὐτύχημα διὰ τὴν Χώραν μας, ὅτι ἓνα μεγάλο μέρος τῆς σπουδαζούσης καὶ ἐργαζομένης νεότητος τώρα τὰ τελευταῖα χρόνια ἀκολουθεῖ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν Του. Εὐτυχεῖς οἱ τοιοῦτοι νέοι, διότι θὰ γίνουν οἱ ἀναμορφωταὶ τῆς αὔριου. Εὐτυχεῖς οἱ γονεῖς, ποὺ ἔβγαλαν τέτοιους νέους ἠθικούς. Εὐτυχὴς καὶ ἡ Πατρίς μας, ποὺ ἐγκλείει εἰς τοὺς κόλπους της τοιαῦτα ἠθικὰ στοιχεῖα.

Ἐργασθῶμεν οἱ πάντες, ὅπως ὅλοι οἱ νέοι μας γνωρίσουν καὶ πλησιάσουν τὸν Χριστόν.

3ον

Ε' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν

(Ἐπὲρ τὴν δύναμιν τῶν ἐξουσιῶν ἢ δύναμις τῆς ἀγάπης.)

«Ὁς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος»

Σύμφωνα μὲ τὴν γενικὴν ἀντίληψιν τῶν ἀνθρώπων, ἀξιώματα μεγάλα ἐζήτουν καὶ οἱ Ἀπόστολοι. «Δὲν ξεύρετε τί ζητεῖτε», τοὺς ἀπαντᾷ ὁ Χριστός. Διότι ἀληθινὰ μέγας γίνεται μόνον ἐκεῖνος, ποὺ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους.

α'.

«Ὁς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν». Δὲν θὰ γίνῃ κανεὶς μέγας μὲ τὰς κοσμικὰς θέσεις καὶ ἐξουσίας, τὰς ὁποίας ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν τὰς χρησιμοποιοῦν πολλακίς διὰ νὰ καταπιέξουν τοὺς λαοὺς. Δὲν ὑπηρετεῖται ἔτσι ὁ κόσμος, ἀλλὰ κατακυριεύεται καὶ κατεξουσιάζεται.

Καὶ ὅλη ἡ ἱστορία καὶ ἡ σύγχρονη ἐποχὴ τρανῶς μαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ τῶν μικρῶν ἐξουσιῶν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δὲν ἔχουν πνεῦμα Χριστοῦ, πίνουν τὸ αἷμα καὶ τὸν ἰδρώτα τῶν μικροτέρων, π. χ. σωματείων, συλλόγων. «Οὐχ' οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν...»

β'.

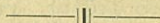
«Ὁς ἐὰν θέλῃ... ἔσται πάντων διάκονος». Ἴδου ἡ δύναμις. Ἡ ἔμπρακτος ἀγάπη. Τοιαύτην ἐφήρμοσεν ὁ Χριστός, «ὃς οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι». Μὲ αὐτὴν ἐδίδαξε τὴν ἀλήθειάν Του εἰς τοὺς ἐν σκότει εὐρισκομένους. Μὲ αὐτὴν ἔθρεψε τοὺς πεινῶντας... Ἔνεκα αὐτῆς ἐθυσίασθη. Μὲ τὴν ἀγάπην Του ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ κατέκτησε καὶ κατακτᾷ καρδίας καὶ ψυχάς, ἐτοιμοὺς νὰ θυσιασθῶν χάριν Αὐτοῦ.

«Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις».
(Γαλάτ. 5, 24)

Με αὐτὴν οἱ μαθηταὶ Του κατέκτησαν τὸν κόσμον. Με αὐτὴν ἐκτίσθησαν καὶ ἐλειτούργησαν τόσα ἱδρύματα εὐαγῆ, ἐδημιουργήθησαν τόσαι ἱεραποστολαί, τόσαι κατακτήσεις, ὅλος ὁ πολιτισμός. Με αὐτὴν καὶ σήμερα θά ἀνορθώσωμεν τὴν Πατρίδα μας.

Ἔχει πολλὰς ἀνάγκας ἡ κοινωνία μας, ἀλλὰ κυρίως ἔχει ἀνάγκην ἀνθρώπων με χριστιανικὴν ἀγάπην. Ἡ ἀγάπη ἡ χριστιανικὴ εἶναι δύναμις. Με αὐτὴν ὅλαι αἱ πληγαὶ τῆς κοινωνίας θά ἐπουλωθοῦν, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ καλὰ ἔργα θά προοδεύσουν πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Ἄρχιμ. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΑΝΔΡΩΝΗΣ
Ἱεροκῆρυξ Ἰ. Ἀρχιεπίτης Ἀθηνῶν

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΠΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

(Καὶ τὰ σχεδιαγράμματα ταῦτα παρεχωρήθησαν ἡμῶν ὑπὸ τῆς παρὰ τῆ Ἀπ. Διακονίας Διευθύνσεως τοῦ Θεοῦ Κηρύγματος, ἐκ τοῦ εἰς τὴν διάθεσίν της ὑλικοῦ τῶν Ἱεροκηρύκων τῶν Ἰ. Μητροπόλεων).

1ον

Ἐπιστροφή καὶ σωτηρία

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι,
κάγω ἀναπαύσω ὑμᾶς»
(Ματθ. 11, 28)

Μέσα εἰς ἓνα κόσμον τεταραγμένον, ἀνήσυχον καὶ ἀγωνιῶντα ζῆ ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος. Αἱ θλίψεις, αἱ καταστροφαὶ καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ τελευταίου πολέμου ἀκόμη δὲν ἐπουλώθησαν καὶ ἰδοὺ τὸ φάσμα ἐνὸς ἄλλου τρομερωτέρου καὶ καταστρεπτικωτέρου πολέμου παρουσιάζεται στὰ μάτια του. Ὅλα αὐτὰ συνέχουν τὴν ψυχὴν του καὶ σὰν βραχνᾶς ἐπικάθηται στὸ στήθος του.

Καὶ ἐρωτᾶται: μέσα εἰς τὴν παγκόσμιον αὐτὴν ἀναταραχὴν καὶ ἀνησυχίαν, ποῦ θά εὕρῃ ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην ὁ ταλαίπωρος διαβάτης τῆς ζωῆς;

Ποῦ ἄλλου; Παρὰ μόνον εἰς τὸν Χριστόν, πλησίον τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀνάπαυσις καὶ γαλήνη τοῦ τε ἀτόμου καὶ τοῦ συνόλου.

Α'.

«Δεῦτε πρὸς με...»

1) Πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν στὰ ἥρεμα τῆς Γεννησαρὲτ ἀκρογιάλια ἀντήχησεν ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ μοναδικοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «Δεῦτε πρὸς με...» Προσεκάλει καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσκαλῆ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, διὰ τῆς Ἐκ-

«Εἰ ζῶμεν Πνεύματι, Πνεύματι καὶ στοιχώμεν».

(Γαλάτ. 5, 25)

κλησίας, τούς πονεμένους καὶ τραυματισμένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν νὰ τούς ἀνακουφίσῃ καὶ νὰ τούς ἰατρύσῃ τῆς ψυχῆς τὶς ὀδυνηρῆς πληγές.

2) Ἄλλ' εἰς τὴν πρόσκλησίν του πρέπει νὰ ὑπακούσῃ ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος τῆς ζωῆς. Ν' ἀποτινάξῃ κάθε δεσμὸν μὲ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἔπειτα, διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας, νὰ πλησιάσῃ τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Β'.

Ὁ Χριστὸς ἀναπαύει τὴν ψυχὴν, τὸ ἄτομον.

1) Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν εἶναι ἀναγεννημένος ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅστις δουλεύει εἰς τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, εὑρίσκειται στὸ σκοτὸς, στὸ ψεῦδος, στὴν ἀπάτην. Τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι δυνατὸν νὰ διαλύσῃ τὰ σκοτάδια τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀνωτερότητος καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας, ἢ δὲ μετάνοια θὰ τοῦ δίδῃ τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ καταστῇ ὁ νικητὴς τῆς ζωῆς (ἄσωτος υἱός, τελώνης καὶ πλείστα ὅσα σύγχρονα παραδείγματα μαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν ταύτην).

2) Ἡ ἔσωτερικὴ ταραχὴ καὶ ἀγωνία προέρχεται καὶ ἀπὸ τὰ προβλήματα καὶ τούς ἀνικανοποιήτους πόθους, τοῦ γεννῶνται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου (Θεός, κόσμος, ἄνθρωπος, σκοπὸς τῆς ζωῆς καὶ μεταθανάτιος ζωῆ). Ὁ Χριστὸς ὅμως ἱκανοποιεῖ τούς ἀνθρωπίνους πόθους, ρίχνει φῶς εἰς τὰ ἀγωνιώδη ἔρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου, καταπραΰνει τούς πόνους του, διὰ τῆς διδασκαλίας προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τούς ἀρίστους νόμους εὐτυχοῦς διαβίωσης καὶ ἀνάγει τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανόν.

Αἱ ὁμολογίαι μεγάλων ἐπιστημόνων, ποὺ ἐδέχθησαν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ μαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν ταύτην (Νεύτων, Πασκάλ, καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων Καρρέλ καὶ ἄλλων κορυφαίων τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψεως). Ἐνῶ, ἀντιθέτως, χωρὶς τὸν Χριστὸν μένουσιν ἀνικανοποίητοι ἄσβεστοι καὶ τυραννικοὶ οἱ πόθοι τῆς ψυχῆς, ποὺ ὀδήγησαν καὶ ὀδηγοῦν πολλοὺς εἰς τὰ τέλματα τοῦ ὕλισμοῦ, τῆς βαρβαρότητος καὶ τῶν σημερινῶν σκοτίων συστημάτων (Κομμουνισμός).

Γ'.

Ὁ Χριστὸς ἱκανοποιεῖ καὶ ἀναπαύει τὸ σύνολον.

Φυσικὴ συνέπεια εἶναι, ὅταν τὸ ἄτομον ἐξαγισθῇ, φωτισθῇ καὶ προσανατολισθῇ καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ ἱκανοποιηθῇ, θὰ ἐξαγιασθῇ καὶ θὰ φωτισθῇ τὸ σύνολον. Ἡ ἠθικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ (δικαιοσύνη, ἀγάπη, ἀλληλοσεβασμός) προάγει τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, ἢ ὅποια, χωρὶς τὸν Χριστόν, εἶναι πάλη, ἀνταγωνισμός, ἀγωνία, ἀλληλοεξόντωση.

Ἡ ἱστορία, παλαιὰ καὶ σύγχρονος, ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀλή-

«Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες».
(Γαλάτ. 5, 26)

θειαν αὐτήν. Τὸ δράμα τῆς Πατρίδος μας ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς, μὲ τὰ ἐρείπια, τὰς σφαγὰς, καὶ τὰς ἀπαγωγὰς τῶν 28.000 Ἑλληνοπαίδων, καταδεικνύουν ὡμὴν τὴν ἀλήθειαν: Ὅτι μόνον κοντὰ στὸν Χριστὸν εἰρηνεῦει τὸ ἄτομον καὶ τὸ σύνολον. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσον σωτηρίας ἀτόμων καὶ λαῶν, παρά ἡ ἐπιστροφή στὸν Λυτρωτὴν. «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία» οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς».

Ἡ στροφή αὕτη ἔχει ἤδη γίνῃ πραγματικότης εἰς τὴν Πατρίδα μας. Οἱ ἡρώϊμοι καὶ αἱ νίκαι τοῦ στρατοῦ μας σ' αὐτὴν στηρίζονται. Ὁ εὐσεβὴς λαὸς μας ἔχει πλέον πεισθῆ, ὅτι ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ εἰρήνη εἶναι δῶρα τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Χριστὸν, Ὅστις προσκαλεῖ ὅλους μας νὰ τὸν πλησιάσωμεν. «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καγῶναπαύσω ὑμᾶς».

Ἄρχιμ. ΣΤΥΛ. ΚΟΡΝΑΡΟΣ
Γεροκῆρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Σύρου
(ἡδὴ Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης)

2ον

Ἡ ἀκρόασις τοῦ Θεοῦ λόγου

«Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.» (Λουκ. 11,28).

Πολλοὺς καὶ ἄλλους μακαρισμοὺς ἐξέφερεν ὁ Κύριος. Ἄλλα ὁ παρὼν συμπεριλαμβάνει ὅλους, διότι μακαρίζει ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μελετοῦν, ἀκροῶνται καὶ ἐφαρμόζουν τὸ θέλημα καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. «Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν».

Ἄς ἴδωμεν: α') ποία εἶναι ἡ μακαριότης, τὴν ὁποῖαν ὑπόσχεται, καὶ β') ποῖον τὸ μέσον πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς μακαριότητος.

Α'

Εἶναι μακάριοι :

1) διότι ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαμβάνουν ἀπαντήσεις εἰς τὰ σπουδαιότατα ζητήματα..., πόθεν ὁ ἄνθρωπος, ποῖος ὁ προορισμός του, τί ὑπάρχει μετὰ θάνατον... Δὲν ζοῦν λοιπὸν ὡς «ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ» (Ἐφ. 2, 12) δὲν εἶναι «κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ» (Ἐφ. 4, 14), ἀλλὰ ἔχουν γραμμὴν πλεύσεως ἀλάνθαστον καὶ ἀσφαλῆ.

2) Ἰκανοποιοῦνται καὶ συναισθηματικῶς, διότι εἰς τὰ λόγια τοῦ Κυρίου εὐρίσκουν ἄρρητον ἐσωτερικὴν ἀγαλλίασιν. «Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου» (Ψαλμ. 118, 103). «Τὰ δικαίωματα Κυρίου εὐθέα, εὐφραίνοντα καρδίαν» (Ψαλμ. 18, 9).

3) Ὑψώνονται εἰς συγγένειαν ἐξαιρετικὴν, ἀφοῦ «Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου...» (Ματθ. 12, 49, 50).

«Ἄλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.»

(Γαλάτ. 6, 2)

Β'

1) Ἐκ τούτου ὁμως γίνεται φανερόν, ὅτι μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνει τις τὴν μακαριότητα ταύτην, εἶναι ἡ τήρησις τῶν θείων ἐντολῶν. Ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος εἶπεν, «ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάν. ἡ' 51).

2) Ἐπὶ πλέον, μὲ τὸ νὰ φυλάττουν οἱ πιστοὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, συντελοῦν εἰς τὸ νὰ δοξάζεται ὁ Θεός: «Ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5, 16). Καί, ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ ζοῦν «ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διστραμμένης» (Φιλιπ. 5, 15), αὐτοί, ἀκούοντες καὶ ἐφαρμύζοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, φαίνονται «ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ» (Φιλιπ. 2, 15).

Πῶς νὰ μὴν εἶπῃ λοιπὸν δι' αὐτοὺς ὁ Κύριος, ὅτι εἶναι μακάριοι; Μακάριοι ἐπὶ τῆς γῆς διότι... μακάριοι εἰς τὴν αἰωνιότητα, διότι...

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦ. Ν. ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

3ον

Περὶ τῆς Χριστιανικῆς ἐλπίδος

«Ἠλπίσαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστὶ σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν». (Α Τιμ. 4, 10.)

Ἰδοὺ τί διακηρύττει μὲ καύχησιν ὁ ἀτρόμητος ἀγωνιστὴς τῆς πίστεως, ὁ Παῦλος. Μέσα εἰς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς στερήσεις τὸν ἐθέρμαινε καὶ τὸν ἐξωογόνει ὁ ἥλιος τῆς γλυκείας καὶ βεβαίας ἐλπίδος ἐπὶ τὸν Θεόν, τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος. Περὶ αὐτῆς ὁ λόγος.

1. Ἡ φύσις τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος.

α) Ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς δὲν εἶναι ἀπατηλή. Ὑπογραμμίζομεν «ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς», διότι ἐκτὸς αὐτῆς ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐλπίς, μὴ χριστιανικὴ, ἡ ἄνευ Θεοῦ, ἄνευ Χριστοῦ, ἄνευ πίστεως καὶ ἀγάπης, ἡ ἀπατηλὴ ἐλπίς. Αὐτὴν ὁ Θεοκυδίδης τὴν ὀνομάζει χαρακτηριστικῶς «προμηθεύτριαν κινδύνων» ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς μεταβάλλει εἰς θύματα ἐλεεινά.

Νέοι εὐφάνταστοι ἀντίκρυσαν τὸ μέλλον, ὅχι μὲ τὸν φακὸν τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ μὲ τὸ πρῖσμα τῆς ἀπατηλῆς προσδοκίας. Ἐβλεπαν ὄνειρα, μὴ δυνάμενα νὰ στηριχθοῦν εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μετ' ὀλίγον ἤπλωσαν τὴν χεῖρα, διὰ τὰ συλλαβῶν ὅ,τι ἤλπισαν καὶ ἀντ' αὐτοῦ εὐρήκαν τὴν πραγματικότητα, ζυμωμένην μὲ ἀποτυχίαν καὶ πικρίαν.

Ἄλλοι ἤλπισαν εἰς τὸ χρῆμα· δυνατόν νὰ τὸ ἐπέτυχον, ὅχι ὁμως καὶ τὴν ἰκονοποίησιν τῶν βαθέων πόθων τῶν ἔφθασαν εἰς τὴν δύσιν μιᾶς ζωῆς δηλητηριασμένης ἀπὸ ἀηδῖαν καὶ ἀπο-

«Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι».

(Ἐφ. 5, 15-16)

γοήτευσιν' «ἰδοὺ ἄνθρωπος, δς ἤλπισεν ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ καὶ ἐνεδυναμώθη ἐν τῇ ματαιότητι αὐτοῦ».

Καὶ κράτη δλόκληρα ἐστηρίχθησαν εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἐλπίδα νὰ κυριαρχήσουσιν διὰ τῆς βίας πολιτικῶς καὶ οικονομικῶς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν συντριβὴν. Ἔπεσαν καὶ ἦτο ἡ πτώσις τῶν μεγάλῃ.

β) Ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς εἶναι βεβαία. Εἶναι ἡ ἀληθὴς καὶ βᾶσιμος βεβαιότης τοῦ χριστιανοῦ, ἡ ὁποία δὲν στηρίζεται εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς ὑποσχέσεις ἀνθρώπων ἢ εἰς πράγματα τοῦ κόσμου μάταια, ἀλλ' εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰς ὑποσχέσεις Αὐτοῦ.

Ἡ ἐλπίς αὐτὴ «οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» (Ρωμ. 5,5). Κάθε ἄνθρωπος, καὶ ὁ πλέον τίμιος, δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ψεύστης, μὴ δυναμὸς νὰ ἐκπληρώσῃ, παρὰ τὴν θέλησίν του, τὰς ὑποσχέσεις του. Ἄλλ' ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Δυνατὸς, ὁ Ἄναλλοίωτος καὶ συγχρόνως ὁ Οἰκτιρῶν.

2. Πότε ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς εἶναι βεβαία.

α) Ὅταν ὁ χριστιανὸς, προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ τὰ ἐλπίζόμενα, καταβάλλῃ ὅλην τὴν προσοψῆσιν καὶ δυναμικότητά του. Δὲν θὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας ἐλπίζων, ἀλλὰ θὰ ἀγωνισθῇ...

β) Ὅταν ὅσα ὁ χριστιανὸς ἐλπίζει καὶ ἐπιζητεῖ εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ νὰ ἐλπίζῃ τις ἢ καὶ νὰ ζητῇ διὰ τῆς προσευχῆς ἐπιτυχίαν ἁμαρτωλῶν σκοπῶν, καταστροφὴν ἀδικησάντων αὐτὸν κλπ. εἶναι ἐλπίς ἁμαρτωλῆ καὶ ματαιά.

3. Ἀποτελέσματα χριστιανικῆς ἐλπίδος.

α) Ἡ ἐλπίς γλυκαίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ παρηγορεῖ εἰς τὰς θλίψεις «ἵνα τί περίλυπος εἶ ἡ ψυχὴ μου καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; Ἐλπίσον ἐπὶ τὸν Θεόν». Ὅταν ὁ χριστιανὸς θερμανθῇ διὰ τῆς ἐλπίδος, ἀναθάλλει «ἐπ' Αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου» (Ψαλμ. 27, 7).

Καρδία καὶ σὰρξ εὐρίσκονται εἰς στενὴν σχέσιν. Ὅταν ἡ καρδία εἶναι περίλυπος, καὶ ἡ σὰρξ εἶναι ὡς ἄνθος πατημένον. Ὅταν ἡ καρδία διὰ τῆς ἐλπίδος χαίρῃ καὶ ἡ σὰρξ ροδίζει καὶ νεκρανασταίνεται.

β) Ἡ ἐλπίς κάμνει τὸν χριστιανὸν γενναῖον «ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ὑμῶν ἡ καρδία, πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ Κύριον» (Ψαλμ. 70, 5).

Μάλιστα εἰς τὴν σημερινὴν ἀβεβαιότητα ὁ χριστιανὸς διὰ τῆς ἐλπίδος γίνεται δυνατὸς καὶ μεταδίδει εἰς τὸ περιβάλλον του γενναῖον φρόνημα· ἐπαναλαμβάνει τὴν διακήρυξιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅτι δηλ. πρέπει νὰ εἴμεθα «τῇ ἐλπίδι χαίροντες».

«Ὁ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου». (Ἐφσ. 6, 8)

Διὰ τὰ μᾶς παραστήσῃ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς ἐλπίδος ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴν παραβάλλει μὲ περικεφαλαίαν (Α΄ Θεσ. 5, 8) καὶ μὲ ἄγκυραν (Ἑβρ. 6, 19). Ὅντως διὰ τὸν χριστιανὸν ἡ ἐλπίς εἶναι καὶ περικεφαλαία καὶ ἄγκυρα.

Ἀληθῶς «Κύριε τῶν δυνάμεων, μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Σέ».

Ἄρχιμ. ΠΑΜΦΙΛΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
Ἱεροκλήρου Ἱ. Μητροπόλεως. Φθιώτιδος

—||—

ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Μέσα ἀπὸ τὴν φλεγομένην βάτον, ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, εἶχεν ἀκουσθῆ ἡχοὶ τριῶν χιλιάδων καὶ πλέον ἐτῶν ἢ φωνὴ τοῦ Κυρίου τῶν Δυνάμεων, ἡ ὁποία ἐκάλει τὸν ἀδύνατον καὶ βραδύγλωσσον Μωϋσῆν ν' ἀφήσῃ τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του καὶ νὰ τρέξῃ εἰς βοήθειαν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ὁ Μωϋσῆς, γεμᾶτος δειλίαν ἐμπρὸς εἰς τὸ μέγα καὶ δύσκολον ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο, ἐγονάτισε διὰ τὰ διαμαρτυρηθῆ, «τίς εἰμι ἐγὼ ὅτι πορεύσομαι πρὸς Φαραὸν βασιλέα Αἰγύπτου καὶ ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου;» Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν λέγων: «Ἐγὼ ἔσομαι μετὰ σοῦ... Ἐγὼ εἰμι ὁ Ὡν». Ὁ Μωϋσῆς ἐπέμεινεν ἀκόμη εἰς τὰς διαμαρτυρίας του, διότι ἔβλεπε πόσον μικρὸς καὶ ἀδύνατος ἦτο ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγάλην ἀποστολήν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν προώριζεν ὁ Θεός: «δέομαι Κύριε—εἶπε—προχέρισαι δυνάμενον ἄλλον, ὃν ἀποστελεῖς». Ἀλλὰ τότε «ἐξήφθη ὁ θυμὸς τοῦ Κυρίου κατὰ τοῦ Μωϋσέως» (Ἐξόδ. γ' 1—δ' 14).

Ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας, εἶχεν ἐνώπιόν Του ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δώδεκα ἀγραμμάτους, πτωχοὺς καὶ ἀόπλους ἀνθρώπους, κάθε ἄλλο παρὰ συνηθισμένους εἰς ἔργα μεγάλα καὶ ὑψηλά, καὶ τοὺς ἔδωκε μίαν πολὺν δύσκολον ἐντολήν: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. κη' 19). Πρὶν χωρισθῆ δὲ ἀπὸ κοντὰ των ἐπανάλαβε τὴν ἰδίαν παραγγελίαν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν καὶ ἠξίωσεν, ὥστε οἱ ταπεινοὶ αὐτοὶ καὶ ἄσημοι ἄνθρωποι νὰ γίνονιν οἱ «μάρτυρές» Του, «ἕως ἑσχάτων τῆς γῆς» (Πράξ. α' 8).

«Ἀναζωσάμενοι τὰς δοφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν». (Α' Πέτρ. 1, 13)

Ὅταν ἀργότερα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐξήτει ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ μίαν σημαντικὴν ἀσθένειαν, πὸν τὸν ἐβασάνιζε καὶ τοῦ ἐγίνετο ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἔλαβε μίαν ἀπάντησιν, πὸν τὸν ἀπεστόμωσε κυριολεκτικῶς· «ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορινθ. ιβ' 9), διότι «τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου» καὶ τὰ «ἀγενῆ» καὶ τὰ «μωρὰ» ἐκλέγει ὁ Θεός, διὰ τὰ δειξῆναι τὴν δύναμιν Του.

Χρειάζεται, ὕστερα ἀπ' αὐτά, πολὺ μεγάλη ἐπιχειρηματολογία, διὰ τὰ πεισθῆς, ἀδελφέ μου, ὅτι, ὅσον δῆποτε καὶ ἂν εἶσαι ταπεινὸς καὶ πιτωχὸς καὶ ἀσθενὴς καὶ περιφρονημένος, ἐφ' ὅσον ἀνήκεις εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Χριστοῦ, εἶσαι μεταξὺ ἐκείνων πὸν θὰ «καταισχύνουν» τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς σοφοὺς; Τί κάμνεις ὅμως διὰ τὰ περιπατήσης «ἀξίως τῆς κλήσεώς» σου αὐτῆς;

*
**

Ἐὰν αἰσθάνεσαι, ὅτι ὁ «κόσμος» τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἐχθρικός ἀπέναντί σου, τοῦτο σημαίνει, ὅτι σὺ δὲν εἶσαι πλέον «εἰς τὸν κόσμον». Ἐάν, τοῦναντίον, «ὁ κόσμος» αὐτὸς εἶναι ἐνθουσιασμένος μαζί σου, αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν ἀνήκεις πράγματι εἰς τὸν Χριστόν. Πρέπει νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι «ὁ κόσμος» τῆς ἁμαρτίας, ὁ ὁποῖος ὕβρισε τὸν Χριστόν καὶ τὸν «ἐδίωξε», καὶ μάλιστα, «μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» δὲν ἠμπορεῖ νὰ φερθῆ κατ' ἄλλον τρόπον ἀπέναντί σου, ὅταν θέλῃς ν' ἀκολουθήσης τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος μᾶς τὸ εἶπεν: «Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν, πολλῶ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ» (Ματθ. ι' 25).

Δὲν ἔχεις ὅμως τίποτε νὰ φοβηθῆς. Μὰ ἀπολύτως τίποτε, διότι καὶ αἱ «τρίχες τῆς κεφαλῆς σου εἶναι ἠριθμημέναι» (Ματθ. ι' 30) καὶ αἱ οἰαιδήποτε ἐπιθέσεις τῶν ἀνθρώπων τοῦ σκότους ἐναντίον σου δὲν θὰ εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ λακτίσματα ἐπάνω εἰς «κέντρα». Πρόσεξε! Ἔχεις «τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» (Λουκ. ι' 19). Ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν θὰ τὴν δείξης, μόνον ἐφ' ὅσον θὰ εἶσαι θερμὸς εἰς τὴν πίστιν ὡς ὁ «κόκκος τοῦ σιναπέως». Εἶσαι ὅσον πρέπει θερμὸς;

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐκφρασθῆ αὐστηρότατα ἐναντίον τῆς χλιαρότητος τῶν πιστῶν. Εἶναι ἡ χειροτέρα κατάστασις, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεώς μας. Πρόσεξε τὰ ἱερὰ αὐτὰ λόγια τοῦ Θεοῦ: «Ὁφελον ψυχρὸς ἦς ἡ

«Ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς».

(Α' Πέτρ. 1, 22)

ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρός εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλ. γ' 15, 16). Φυλάξου, ἀδελφέ, ἀπὸ τὴν χλιαρότητα καὶ ἔσο πάντοτε γρηγορῶν καὶ ἐτοιμος διὰ τὸν ἀγῶνα. «Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου—λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον—καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς» (Ἀυτόθι β' 10).

Ω.

ΟΧΙ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Ἀναγίας μᾶς γράφει:

Εὐλαβέστατε Πρωτοπρεσβύτερε,

Παρακαλῶ, ὅπως δοθῆ διὰ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημερίου» ἡ λύσις τῶν κάτωθι ἀποριῶν.

1) Ὅταν κοινωνῆ ὁ ἱερουργῶν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, δεόν νὰ κοινωνῆ τοῦ τιμίου αἵματος ἅπαξ, ὡς συμβαίνει ὑπὸ τινων ἱερωμένων καὶ ὡς ἐπληροφορήθην καὶ ἐν κατωτέρω φροντιστηρίῳ ὁ διδάσκων ἱερεὺς συνέστησεν εἰς τοὺς μαθητάς ἅπαξ νὰ κοινωνοῦν, ἢ δεόν τρίς, ὡς παρελάβομεν;

2) Μετὰ τὸ τέλος τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς «Πάτερ ἡμῶν» ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ποιῆται τὴν ἐκφώνησιν «Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας». ὡς ἐν Ματθ. στ' 13, ἢ δεόν νὰ γίνεταί ἡ ἐκφώνησις, ὡς εὐρίσκειται καταχωρημένη ἐν ταῖς λειτουργικαῖς φυλλαδίαις;

Φρονῶ ἀδιστακτικῶς ὅτι, ἂν εἰς ἕκαστος ἀρχίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν νὰ καινοτομῆ ἰσχυριζόμενος ὅτι στηρίζεται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἢ Ἱερὰ Παράδοξιν τί γίνεται;

Δὲν φθάνομεν οὕτω εἰς τὸν Προτεσταντισμὸν; ἢ δὲν ἔχει οὕτω;

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΑΝΑΝΙΑΣ

Ἡ Α. Σ. ἔχει, ἀπόλυτον δίκαιον. Εἶναι, πράγματι, ἀναγκαῖον, νὰ μὴ παρέχωνται ἀφορμαὶ σκανδαλισμοῦ. Οὐδεὶς ἄλλως τε, ἔχει δικαίωμα μόνος του καὶ αὐτογνωμόνως νὰ ἐνεργῆ ἀντιθέτως πρὸς τὰ γενικῶς παραδεδεγμένα.

Συζητήσεις διαφωτιστικαὶ δύνανται θεβαίως νὰ γίνωνται ἐλευθέρως, ἀλλ' ἢ ἐπ' αὐτῶν ἀπόφασιν ἀνήκει εἰς τὴν Διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν.

Ἀλλά, καὶ αἱ δύο, ὡς ἀνωτέρω, λειτουργικαὶ λεπτομέρειαι δὲν ἔχου, νομίζομεν, ἀνάγκην τοιαύτης συζητήσεως, διότι τίποτε τὸ σοβαρὸν δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἀμφισβήτησιν τῶν ἐπ' αὐτῶν παραδεδομένων.

Πρωτοπρ. Ε. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

«Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ».

(Α' Πέτρ. 2, 10)

ΑΠΟ ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ο αίδεσ. Ἀνδρέας Ρουχωτᾶς, Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου Χαλίων, ἐξανίσταται διὰ τὴν ὑπὸ γελοιογράφων τοῦ ἀθηναϊκοῦ ἡμερησίου τύπου χρησιμοποίησιν τοῦ ἱερατικοῦ ἐνδύματος, το-νίζων, «ὅτι πρέπει καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ὑψώσωμεν φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὸ ἄτοπον τοῦτο».

★

Ο αίδεσ. Ἰωάν. Μπαλαμπανίδης, Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος Καλαμιάς, γράφει ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, μόνον μὲ καλῶς κατηρτισμένον καὶ καλῶς ἐργαζόμενον Ἐφημεριακὸν Κλῆρον «θὰ μπορέσωμε νὰ καταπολεμήσωμε τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας μας» καὶ ὅτι πρέπει ὅλοι νὰ φροντίσωμε, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁμοιομορφία εἰς τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ νὰ ὑποχωρήσουν σιγὰ-σιγὰ μερικαὶ ἀντιφατικαὶ μεταξὺ τῶν τοπικῶν συνήθειαι, διὰ «νὰ φύγῃ ὁ σκανδαλισμὸς τῶν πιστῶν».

★

Ἀνώνυμος «Ἱερὸς ὑπαίθρου» μᾶς γράφει: «Αἱ Ἐνοριαὶ τῆς Ὑπαίθρου, χωριῶν, καὶ τῶν μικροτέρων, ἔχουν ἀνάγκη τῶν κάτωθι ἐργασιῶν νὰ γίνουν ὑπὸ ἐκάστης Ἱερᾶς Μητροπόλεως: 1) Τμήμα χριστιανικῆς μορφώσεως τῶν χωρικῶν, 2) Ἐνοριακὴ μορφωτικὴ βιβλιοθήκη, 3) Φιλόπτωχον Ταμεῖον ἐνισχυόμενον ὑπὸ τῶν πλουσίων ἐνοριῶν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀπορωτέρων ἐκάστης ἐνορίας τῶν χωριῶν μας, 4) Κατηχητικὸν Σχολεῖον, 5) Νὰ περιοδεύῃ δις τοῦ ἔτους Ἐξομολόγος θεολόγος ἐκάστης Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὰ χωριά τῆς Μητροπόλεώς του, νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ παραμένῃ ἐπὶ διήμερον σὲ ἕκαστον χωριὸν νὰ ἐξομολογῇ τοὺς χωρικοὺς ἢ πρώτην περιοδεῖα νὰ γίνεται κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν καὶ ἡ δευτέρα κατὰ τὴν νηστείαν τῶν Χριστουγέννων, διότι τὰ χωριά δυστυχῶς στεροῦνται τελείως Ἐξομολόγων, ἱατρῶν τῶν ψυχῶν...». Οἱ διευθύνοντες τὰ ἄνω ἔργα νὰ εἶναι μερικοὶ καλοὶ, μορφωμένοι κληρικοὶ, ἐκάστης Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἵτινες ἄλλην ὑπηρεσίαν εἰς τὰς πόλεις δὲν θὰ ἔχουν, ἀλλὰ πάντοτε νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς μορφώσεως τῶν ἐνοριῶν τῆς ὑπαίθρου, περιοδεύοντες ἀπὸ χωριὸν σὲ χωριὸν διὰ τὰς ἱερὰς ὑπηρεσίας των, σὰν ἀληθινοὶ Ἱεραπόστολοι. Εἶναι καιρὸς νὰ γίνῃ κάθε μορφωμένος θεολόγος κληρικὸς Ἱεραπόστολος τῆς χώρας μας, εἶναι καιρὸς, νὰ πάρουν σάκκον στὴν πλάτην καὶ νὰ μπαίνουν σὲ κάθε χωριό, νὰ κηρύττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, νὰ γίνουσι δηλαδὴ «Κοσμάδες αἰτωλοὶ». Τότε μόνον θὰ σωθῇ τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα τῆς ὑπαίθρου».

★

Ο αίδεσ. Ἀντών. Α. Ἀργυρός, Ἐφημέριος Μαθράκης Κερκύρας, φρονεῖ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ βαπτιζομένου πρέπει νὰ δίδεται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν κατηχητικῶν ἀφορισμῶν, διὰ νὰ ἀναφέρεται κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εὐχῶν, ὅπου σημειοῦται ἐν τῷ Εὐχολογίῳ καὶ νὰ μὴ λέγονται αἱ εὐχαὶ ἀνωνύμως, ἀφ' οὗ τὸ Εὐχολόγιον ἀπαιτεῖ τὸ ὄνομα

«Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ...»

(Α' Πέτρ. 2, 11)

ἀπὸ τὴν πρώτην εὐχὴν, μὲ τὴν σημείωσιν «...ἐπὶ τὸν δούλόν σου (τόν δε)».

★

Ὁ αἰδεσ. Βασ. Ἀνδρ. Πανόπουλος, Ἐφημέριος Ἀσπροκάμπου Κορινθίας, μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι κατὰ τινὰ Βάπτισιν, τελεσθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ, ὁ ἀνάδοχος ἡρνήθη νὰ κρατήσῃ τὸ νεοφάτιστον βρέφος καὶ νὰ κάμῃ τὸν περὶ τὴν κολυμβήθραν συνήθη κύκλον κατὰ τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...», εἰπὼν ὅτι «ὑπάρχει λόγος», χωρὶς καὶ νὰ θελήσῃ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τὸν λόγον τῆς ἀρνήσεώς του· πρὸ τῆς ἐπιμονῆς ὁμῶς τοῦ ἱερέως, ὁ ἀνάδοχος ὑπεχώρησε. Δι' ὃ καὶ ἐρωτᾷ τί εἶναι δυνατὸν νὰ συμβαίῃ ἐν προκειμένῳ.

★

Ὁ αἰδεσ. Εὐμένιος Λαμπάκης, Ἐφημέριος Καλονύχτι Ρεθύμνης, μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὑπάρχει κάπου ἡ δεισιδαίμων συνήθεια νὰ ἀλλάζουσιν τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα τῶν παιδιῶν πού ἀσθενοῦν βαρέως μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι θὰ θεραπευθῇ μὲ τὸν τρόπον αὐτόν!

★

Ὁ αἰδεσ. Π' Χρῆστος, ἐκ Νεοχωρίου Ναυπακτίας, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν κατάργησιν δύο κακῶν συνηθειῶν πού ὑπάρχουσιν γύρω ἀπὸ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου: τὸ ἐν εἶναι τό, ὅτι οἱ νυμφευόμενοι εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀποστόλου, «προσπαθοῦν νὰ πατήσουν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὸ πόδι χαριεντιζόμενοι», καὶ τὸ ἄλλο εἶναι «ἢ γελοιοποιήσῃς τοῦ μυστηρίου καὶ τοῦ ἱερέως» κατὰ τὸ «Ἡσαΐα χόρευε», μὲ τὸ νὰ «ρίχνουν ὄρουσι καὶ κουφέτα οἱ πάντες». Φρονεῖ δὲ ὅτι εἶναι τόσον «πολύ βαθεῖα ἐρριζωμένα» αὐτὰ τὰ ἔθιμα, ὥστε «χρειάζεται κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν διαφώτισιν».

★

Ὁ αἰδεσ. Παναγ. Κολοκυνθᾶς, Ἐφημέριος Παγωνιάς Βονίτης (Αἰτωλοακαρνανίας) παρατηρεῖ, ὅτι πρέπει νὰ στηλιτευθῇ ἡ κακὴ συνήθεια κληρικῶν τινων, οἵτινες δὲν κοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ὅταν συλλειτουργοῦν μετ' ἄλλων, ἀλλὰ σπεύδουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἄλλων ἐφημεριακῶν καθηκόντων, καὶ δὴ καὶ χάριν «συμπεροντολογικῶν χρηματικῶν σκοπῶν!».

★

Ὁ Πανος. Ἀρχιμ. Κ. Σακελλαρόπουλος, Ἱεροκῆρυξ Πρεβέζης, μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἀπεδέχθη λίαν εὐχαρίστως, ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν συνδρομῶν τοῦ οἰκογεν. περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» εἰς τὴν περιφέρειάν του, θεωρῶν τοῦτο «ὡς τιμὴν, ὡς ὑποχρέωσιν καὶ πνευματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πιστῶν», πρῶθυμος πάντοτε νὰ παρέχῃ «τὴν συνδρομὴν του δι' οἵανδήποτε ἄλλην πνευματικὴν ἐργασίαν καὶ ἐξυπηρέτησιν».

★

Ὁ αἰδεσ. Νικόλαος Α. Τζιῶτης, Ἱερατ. Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐν Ἰωῶα, μᾶς γράφει:

«Ἄν καὶ ἱερεὺς τοῦ Ἐξωτερικοῦ, αἰσθάνομαι ὁμῶς τὴν ὑποχρέω-

«Εἰ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, ἢς χορηγῆι ὁ Θεός».

(Α' Πέτρ. 2, 11)

σιν νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγὼ τὰ συγχαρητήριά μου καὶ τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὸ περιοδικὸν τοῦ Ἑλληνος ἱερέως <Ὁ Ἐφημέριος>, τὸ ὁποῖον λαμβάνω καὶ ἐγὼ ὡς συνδρομητῆς τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος <Ἐκκλησία>. Θὰ κομίσω γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, ἂν εἶπω ὅτι τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἐπλήρωσεν ἐν ἀπὸ ἀνέκαθεν ὑφιστάμενον κενὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας. Δι' αὐτὸ ἀρκοῦμαι νὰ εἶπω μόνον τὰ συγχαρητήριά μου πρὸς τοὺς σχόντας τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἐκδόσεως ἐνὸς τοιούτου περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖον τὰ μάλα θέλει ἐξυπηρετήσῃ τὸν Ἑλληνα κληρικὸν καὶ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὸ τραχὺ ἔργον τῆς χριστιανικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναμορφώσεως τοῦ λαοῦ μας. Εὐχόμεθα δὲ ἀπὸ καρδίας, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ τοὺς ἐκδότας τοῦ Περιοδικοῦ καὶ παρέχῃ πλουσίους τοὺς καρπούς, οὓς τοῦτο ἐπιδιώκει.

»Ἀλλὰ μὴ νομισθῆ, ὅτι μόνον ὁ ἐν Ἑλλάδι ὀρθόδοξος Κληρὸς ἐξυπηρετεῖται καὶ ὑποβοηθεῖται ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ <Ὁ Ἐφημέριος>. Καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ ξένῃ Ἑλληνες κληρικοὶ εὐρίσκομεν λίαν ἐπωφελὲς διὰ τὸ ἔργον μας τὸ περιοδικὸν τοῦτο μεθ' ὅλου τοῦ περιεχομένου του. Ἄς ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ τὸ εἶναι ἀκόμη ἀναδιοργάνωτον τὴν ἐδῶ Ἑλλ. Ἐκκλησίαν, διὰ τὸ ξενικὸν καὶ ἀλλόδοξον περιβάλλον καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκῶν καὶ συστηματικῶν ἄλλων βοηθημάτων εἰς τὴν ποιμαντορίαν μας, <Ὁ Ἐφημέριος> μᾶς καθοδηγεῖ καὶ θέλει μᾶς καθοδηγῆ ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν σημεῖον τῆς ἐδῶ διακονίας μας. Καὶ πάλιν, ὅθεν, εὐχόμεθα μακρὸν καὶ καρποφόρον τὸν βίον του, πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του».

ΜΙΑ ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ὁ Αἰδес. Ἐμμ. Κουρτελής, Ἐφημέριος Ἀμπελιῶν (εἰς τὸ μέσον), ἔχων δεξιὰ του τὸν υἱὸν του Αἰδес. Εὐάγγ. Κουρτελῆν, Ἐφημέριον Παλαιοῦ Μυλοτόπου καὶ ἀριστερὰ τὸν γαμβρόν του Αἰδес. Δημ. Τσαρτσάρακην, Ἐφημέριον Μανδάλου.

Ἄπαντες τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσεως καὶ Πέλλης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ TAKE

Αί υπό τοῦ TAKE ἀπονεμηθεῖσαι συντάξεις
καί ἐφ' ἅπαξ παρὰ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς κατὰ τοὺς μῆνας
Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον 1953

Ὄνοματεπώνυμον δικαιούχου	Κατοίκου	Μηνιαία σύνταξις		Ἐφ' ἅπαξ βοήθημα
		ἀρχομένη ἀπὸ	Ποσόν	
Πην. Χατζηφιλιππίδου	Θεσσαλονίκης	3.11.52	331.000	2.500.000
Ἐριφ. Βουτσᾶ	Πειραιῶς	11.11.52	300.000	1.830.000
Ἄγγελ. Ἀναστασίου	Ἀθηνῶν	7.1.53	382.000	2.710.000
Μαρίαν Κωνσταντινίδου	»	1.1.53	331.000	—
Ἰωάν. Τσιμπούκαν	Νιγρίτης	1.7.52	373.000	2.650.000
Δημήτρ. Βακουφτοῦ	Λαγκαδᾶ	1.8.52	373.000	2.660.000
Νικόλ. Μάστοραν	Καίσαργιάς	1.9.52	373.000	2.670.000
Φίλιπ. Γαῦρον	Καίσαργιάς	1.9.52	373.000	2.670.000
Ἀγαθ. Θεοδώρου	Δεμestιχῶν	1.4.52	339.000	2.090.000
Γεώργ. Λαναράν	Λαμίας	1.1.53	443.000	2.710.000
Γεώργ. Τραυτιδῆν	Ἐξαλόφου	1.2.52	373.000	2.600.000
Ἀνθιμον Τραϊανόν	Δαφνουδίου	1.12.52	410.000	2.700.000
Κωνῆνον Τσιφτοῦ	Κόμματος	1.12.52	443.000	2.700.000
Θωμᾶν Παπανίκου	Νοστίμου	1.12.52	443.000	2.700.000
Βασιλικὴν Ρήγα	Κ. Λεχνώνων	1.12.52	392.000	2.690.000
Βάϊαν Λωρίδα	Πεντακόρφου	9.11.52	336.000	2.700.000
Ἀλεξάνδραν Κάλου	Μουτσιαρᾶς	1.10.52	360.000	2.680.000
Δημήτριον Ἐμμανουήλ	Καστανιάς	1.9.52	373.000	2.670.000
Ἰωακείμ Ζέρβαν	Ἄνω Ἡρακλείου	1.1.53	500.000	2.710.000
Πανάρ. Παπαδόπουλον	Πλαταμῶνος	1.8.52	373.000	2.660.000
Νικόλαν Καρανᾶν	Διαπηλιῶ	1.2.53	410.000	2.720.000
Κωνῆνον Κατσῆν	Λευκασίου	1.1.53	410.000	2.710.000
Ἰωάν. Φιλόπουλον	Κοντογωνίου	1.12.52	410.000	2.700.000
Σάββαν Τσοτίδην	Κωνσταντιάς	1.11.52	373.000	2.690.000
Ἀναστάσιον Δασκαλῆν	Μεσσαρίτσας	1.8.52	394.000	2.660.000
Θεοδώραν Μιχοπούλου	Κολοβακίων	7.12.52	373.000	2.700.000
Ἀπόστολον Τσάμην	Καταφυγίου	1.2.53	580.000	3.920.000
Κωνῆνον Σαμαντᾶν	Κατούνης	1.2.53	410.000	2.720.000
Σταῦρον Καρβέλην	Μανδρινῆς	1.2.53	410.000	2.720.000
Ἰωάννην Πασχαλίδην	Τιμοθέου	1.12.52	410.000	2.700.000
Ἐμμανουήλ Βαλούκαν	Παλαιοκάστρου	1.2.53	410.000	2.720.000
Δημήτρ. Κυριαζόπουλον	Εὐνόβρυσις	1.1.53	443.000	2.710.000
Σταυρούλαν Ἥλιοῦ	Ἀλώνων	1.2.53	364.000	2.720.000
Ἄντων. Παπαναγιώτου	Κατσαροῦ	27.1.53	364.000	2.710.000

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Δημ. Εὐθ. Μπεξαΐτην, Σύλλια Λωρίδος : Τό Εὐχολόγιον ἀπαιτεῖ ν' ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Κατηγουμένου εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης εὐχῆς. Κακῶς ἐπεκράτησε, φρονοῦμεν, νὰ δίδεται τὸ ὄνομα εἰς τὴν εὐχὴν «...προσκάλεσαι τὸν δούλόν σου...». Τόσφ μᾶλλον ὅσφ εἰς τὸ Εὐχολόγιον ὑπάρχει καὶ εἰδικὴ εὐχὴ τῆς ὀνοματοθεσίας, περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς.—**Αίδεσ. Α. Τόλιαν, Π. Ἐπίδαυρον :** Ὁ τόμος τοῦ 1952 σὰς ἐστάλη. Εὐχαρίστως ἀπαντῶμεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις σας : 1) Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ καταργηθῇ ἐν τόσῳ ὥρατον ἔθιμον· ἀρκεῖ νὰ γίνεται μὲ τᾶξιν καὶ μὲ εὐπρέπειαν. 2) Πρόκειται περὶ καθαρῶς εἰδωλολατρικοῦ ὑποκειμένου, ποῦ ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ συνδυάζεται διόλου μὲ τὴν ἱεροτελεσίαν.—**Αίδεσ. Χριστόδουλον Φλεβοτόμου, Γαργαλιάνους :** Σὰς διαβιβάζομεν τὰς εὐχαριστίας τοῦ Περιδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» καὶ σὰς συγχαίρομεν διὰ τὰς καλὰς σας διαθέσεις. — **Πανσο. Ἀρχιμ. Θεόκλητον Κυπαρίσιον, Μοναστηράκι Ἀμορίου (Ρέθυμνον) :** Εὐχαριστοῦμεν θεομῶς διὰ τὰς καλὰς εὐχὰς σας· αἱ λεπτομέρειαι, ποῦ ἀναφέρετε, δὲν ἔτυχε νὰ ὑποπέσουν ποτὲ εἰς τὴν ἀντίληψίν μας καὶ δὲν ἔχουν σχέσηιν μὲ τὴν ὀρθὴν ἐκκλησ. πράξιν.—**Αίδεσ. Νικ. Παπαβασιλείου, Φλάμπουρα Καλαβρυτῶν :** Σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους· γνωρίζομεν τὸ δράμα τῶν ἱερέων τῆς ὑπαίθρου καὶ ἐπιτιμῶμεν ἀπολύτως τὸν ἥρωϊσμόν των· ὡς πρὸς τὴν μισθολογικὴν διάκρισιν, αὕτη, βεβαίως, δὲν σημαίνει ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἱεροπραξιῶν τῶν ἱερέων διαφόρων μισθολογικῶν κατηγοριῶν, ἀλλὰ, ὅπως γνωρίζετε, δὲν ἐξαντλεῖται τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου μόνον μὲ τὰς ἱεροπραξίας καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ ὑπάρχῃ κάποια διάκρισις διὰ τοὺς διαμένοντες νὰ κάμουν κατὰ περισσότερον.—**Αίδεσ. Κωνστ. Χρίστογλου, Κάτω Πορροῖα Σερρών :** Δὲν ἔπρεπε νὰ διατάξετε νὰ μᾶς γράψετε· ἡ στοργικὴ σας διάθεσις εἶναι λίαν συγκινητικὴ· δὲν ὑπάρχει ὅμως ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τοιαύτη δυνατότης· ἡμπορεῖτε νὰ κάμετε ἴσως μίαν τοιαύτην ἐνέργειαν εἰς κάποιαν εἰδικὴν Ἀσφαλιτικὴν Ἐταιρείαν. — **Αίδεσ. Χρήστον Καλύβαν, Γουριῶν Μεσολλογίου :** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς καὶ ἐνθαρρυντικούς σας λόγους. Διὰ τὰ ἐρωτήματά σας ἐγράψαμεν εἰς προηγούμενον φύλλον. — **Ἱερολογ. Φώτιον Κωνσταντινίδην, Ἐνταῦθα :** Αἱ ἐντυπώσεις καὶ αἱ παρατηρήσεις σας εἶναι πολὺ καλά, καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν· δυστυχῶς ὅμως εἶναι πολὺ μακριά, διὰ νὰ δημοσιευθοῦν. — **Αίδεσ. Εὐστρ. Βουνάτσον, Πλωμάριον :** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀγάπην σας καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. — **Αίδεσ. Ζαχ. Μαρτινάκη, Μαρμακάτον Λασηθίου (Κρήτης) :** Ἡ Βασίλειά των Οὐρανῶν προορίζεται διὰ τοὺς πιστοὺς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τὸ τί θὰ κάμῃ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ μὴ χαθοῦν τελείως οἱ μὴ λαβόντες τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν τὸν Χριστὸν καὶ ζῶντες «κατὰ συνείδησιν», δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ γνωρίζωμεν· Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐννοίαν τοῦ «πρωχὸι τῷ πνεύματι», ὅλοι οἱ ἐξημερευταὶ συμφωνοῦν εἰς τό, ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ταπεινῶν, τῶν μὴ ἐχόντων πεποιθησέν εἰς τὴν ἰδικὴν των σοφίαν καὶ ἰκανότητα, μῆτε ναυχωμένον διὰ τὴν ἀρετὴν των. — **Αίδεσ. Στυλ. Μάπταν, Ἀγ. Λεόντιον Ζακύνθου :** Μὴ ἀνησυχεῖτε· ἐτακτοποιήθη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. — **Αίδεσ. Οἰκ. Α. Γρηγορόπουλον, Λιανοκλάδι :** Οὐδεὶς ἠθέλησε νὰ ἀσκήσῃ βίαν· εἶχατε δικαίωμα νὰ τὸ ἐπιστρέψετε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς· ἔτσι γίνεται πάντοτε. — **Αίδεσ. Δημ. Ζουῦχλον, Πτελεόν :** Καλὴ ἡ ἰδέα σας περὶ τοῦ Ἡμεροδείκτου καὶ θὰ τεθῇ ὑπ' ὄψει τῶν ἀρμοδίων ἐν καιρῷ. — **Αίδεσ. Μιχ. Κατραμάνην, Κούμαρι Αἰγίου :** Περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκδόσεως τοῦ οἰκογεν. περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησίας δύνασθε νὰ πληροφορηθῆτε

περισσότερα από σχετικόν ἄρθρον μας τῆς 15 Ἰανουαρίου 1953 (σελ. 12) Ἐκείνοι πού ἔδωκαν αὐτὴν τὴν γραμμὴν καὶ γνωρίζουν. Χρέος τοῦ Ἱ. Κλήρου εἶναι νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν προσπάθειαν Δικαιωμά σας νὰ ἔχετε τὴν γνάμην σας, ἀλλ' ὄχι νὰ λέγετε ἀνακριβείας, μήτε νὰ ὑβρίζετε. — Αἶδεσ. Παναγ. Δούκαν, Λαμπόκαμπον Μολάων: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι», συγχαίρομεν δι' ἐνδιαφέρον' ὡς πρὸς τὸ ἐρώτημά σας, βεβαίως εἶναι δυνατόν· μήπως ὅλοι οἱ χριστιανοὶ δὲν πέρουν εἰς τὰς οἰκίας των ἁγιασμόν; — Αἶδεσ. Ἄθ. Ἄπ. Τίκαν, Ἀρτσιανὸν Καρδίτης: Ἐχετε δίκαιον· πολλὰ λειτουργικὰ βιβλία βροῦθουν ἀπὸ λάθη· δὲν ἔγιναν βεβαίως τὰ λάθη ἐπιτήδες, ἀλλὰ μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι πράγματι τρομερά! Πῶς νὰ τὰ διορθώσουν ὅμως οἱ ἱερεῖς, ὅταν δὲν γνωρίζουν ποῖον εἶναι τὸ ὀρθόν; — Αἶδεσ. Μιχ. Κανάρη, Ζυφιὰ Χίου: Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους. Τὸ «Ἐμμανουήλ» εἶναι ἑβραϊκόν καὶ σημαίνει αὐτὸ πού λέγει τὸ Ἐδαγγέλιον, δηλ. «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» ὡς ὄνομα δίδεται καὶ εἰς ἀνθρώπους, πρὸς τιμὴν τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ὁποίου φανεροῦνται τὸ ἔργον. — Αἶδεσ. Γεώργ. Κ. Ἀλεξίου, Σαγιαδαν Φιλιατῶν (Θεσπρωτίας): Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους καὶ τὰ καλὰ σας αἰσθήματα. Αἱ παραγγελίαι σας ἐξετελέσθησαν. Πλὴν τοῦ «Ἱερατικοῦ», τοῦ «Μεγ. Ὁρολογίου» καὶ τῆς «Μεγ. Ἐβδομάδος», δὲν ἐξεδόθησαν ἀκόμη ἄλλα λειτουργικὰ βιβλία ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας. Δυναμεθα ὅμως νὰ σᾶς προμηθεύσωμεν ἄλλων ἐκδόσεων τοιαῦτα βιβλία, ἐὰν θέλετε. Γράψατέ μας. — Αἶδεσ. Θωμᾶν Μητσιάλην, Ἐφημέριον Μαγαζειῶν Παξῶν: Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ὄραϊαν καὶ ἐνθαρρυντικὴν ἐπιστολήν σας καὶ σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Ἡ Ἄπ. Διακονία ἔχει ἤδη ἐκδώσει ὅλην τὴν σειρὰν τῶν Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς αἰτουῦντος. Συνήθως αἱ Ἱ. Μητροπόλεις προμηθεύονται κατ' ἔτος τὸν ἀναγκασιόυντα ἀριθμὸν ἀντιτύπων. Τὸ κόστος των εἶναι ἐλάχιστον.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Χάριν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἔχουν συγκεντρωμένην τὴν ὕλην τοῦ «Ἐφημερίου» ἐξετυπώθη ἰδιαίτερος ὠρισμένος ἀριθμὸς ἀντιτύπων ὄλων τῶν φύλλων τοῦ 1952, τὰ ὁποῖα ἐδέθησαν εἰς ὠραῖον τόμον. Τιμὴ ἐκάστου δρ. 10.000. Ἀποστελλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν ἐξόδων εἰς πάντα αἰτουῦντα.

Παρακαλοῦνται ὅλοι οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας», καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐξ αὐτῶν Κληρικοί, ὅπως ἀνακοινώσωσιν ἡμῖν πᾶσαν σκέψιν των σχετικὴν πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ παραρτήματος τούτου.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον: Πρὸς τὸν Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον, Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασίου 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.